

Analyse van de leerling populatie

2019- 2020

In deze analyse staat de leerlingpopulatie beschreven zoals oktober 2019 aanwezig op het Axia College. Daarnaast worden de uitstroomgegevens van het schooljaar 2018-2019 uiteengezet. Tenslotte zijn over het schooljaar 2018-2019 ook de sociale opbrengsten geanalyseerd.

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt de analyse van de leerlingpopulatie van het Axia College voor schooljaar 2019-2020. In totaal bezoeken ongeveer 360 leerlingen het Axia College verdeeld over drie locaties in Amersfoort: een vmbo b/k afdeling aan de Vondellaan, een onderbouw mavo/havo/vwo locatie aan de Utrechtseweg en een afdeling mavo/havo bovenbouw aan de Liendertseweg. Op de bovenbouwlocatie zal de VWO stroom het komende jaar afgebouwd worden. In het schooljaar 2020/2021 kunnen de leerlingen het zesde leerjaar afronden.

We beschrijven in deze analyse per locatie de kindkenmerken en de leefsituatie van onze leerlingen, om zo een goede inschatting te kunnen maken van hun leer- en ontwikkelingsmogelijkheden. In hoofdstuk 3 volgt de analyse van de sociale opbrengsten. Door middel van de Sociale competentie Observatielijst (SCOL), brengen we de sociale vaardigheden van onze leerlingen in beeld. De vragenlijsten worden twee keer per jaar door de docenten en (veelal) door de leerlingen ingevuld. Ook geven we in hoofdstuk 4 een overzicht van de instroom en uitstroom van onze school. We besluiten deze analyse van de leerlingpopulatie met een algehele conclusie.

Tot slot geeft dit document ons de mogelijkheid om de leerling gegevens van de verschillende locatie goed met elkaar te vergelijken. Door de analyses van de leerling populatie van meerdere schooljaren met elkaar te vergelijken, ontstaat ook een beeld van trends en ontwikkelingen.

*Walter van der Hoeven
Directeur
Axia College*

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inleiding	4
Locatie Vondellaan	5
Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken	5
1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse en leeftijd	5
1.2 Leerlingen per leerjaar en klas	5
1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag	7
1.4 Medicatie	8
1.5 Intelligentieniveau en leervermogen	8
1.6 Leerstoornis	10
1.7 Conclusie	11
Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken	12
2.1 Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats	12
2.1 Woonsituatie	12
2.2 Betrokkenheid van hulpverlening vanuit vrijwillig of verplicht kader	13
2.3 Betrokkenheid van hulpverlenende instanties	14
2.4 Conclusie	15
Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale opbrengsten	16
3.1 SCOL, ingevuld door de mentor	16
3.2 SCOL, ingevuld door de leerling	17
3.3 Conclusie	18
Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens	19
4.1 Instroom gegevens schooljaar 2018-2019	19
4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2018-2019	20
4.3 Conclusie	20
Locatie Utrechtseweg	22
Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken	22
1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse en leeftijd	22
1.2 Leerlingen per klas, per leerjaar en per niveau	22
1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag	29
1.4 Medicatie	31
1.5 Intelligentieniveau en leervermogen	31
1.6 Leerstoornis	33
1.7 Conclusie	33
Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken	35
2.1 Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats	35
2.2 Woonsituatie	36
2.2 Betrokkenheid van hulpverlening	36

2.3 Conclusie	37
Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale opbrengsten	39
3.1 SCOL, ingevuld door de mentor	39
3.2 SCOL, ingevuld door de leerling	41
3.3 Conclusie	42
Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens.....	42
4.1 Instroom gegevens schooljaar 2018-2019	42
4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2018-2019.....	43
4.3 Conclusie	44
Locatie Liendertseweg.....	45
Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken.....	45
1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse en leeftijd	45
1.2 Leerlingen per leerjaar en klas	46
1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag	47
1.4 Medicatie.....	50
1.5 Intelligentieniveau en leervermogen	50
1.6 Leerstoornis.....	52
1.7 Conclusie	52
Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken	54
2.1 Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats	54
2.2 Woonsituatie	55
2.2 Betrokkenheid van hulpverlening vanuit vrijwillig of verplicht kader.....	55
2.3 Betrokkenheid van hulpverlenende instanties	56
2.4 Conclusie	57
Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale competenties van de leerlingen	58
3.1 SCOL, ingevuld door de mentor	58
3.2 SCOL, ingevuld door de leerling	59
3.3 Conclusie	61
Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens.....	62
4.1 Instroom gegevens schooljaar 2018-2019	62
4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2018-2019.....	63
4.3 Conclusie	63
Algehele conclusie.....	64
1.1 Samenvatting analyse van de leerlingpopulatie.....	64
1.2 Algemene onderwijsbehoeften leerlingpopulatie.....	64
1.3 Specifieke onderwijsbehoeften leerlingpopulatie	66

Inleiding

Augustus 2014 is het wetsvoorstel “Passend onderwijs” van kracht gegaan. Passend onderwijs staat voor maatwerk in het onderwijs, waarbij het belangrijk is dat voor elke jongere het onderwijs aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en talenten. Het vaststellen van het ontwikkelingsperspectief van een leerling speelt hierbij een belangrijke rol. Het ontwikkelingsperspectief wordt beschreven als “een inschatting van de ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling voor een bepaalde, langere periode, gebaseerd op het verwachte uitstroomniveau”. Om dit goed vast te kunnen stellen, is het belangrijk om een beeld te hebben van de verschillende kenmerken van de individuele leerling en leerlingpopulatie op het Axia College. Van belang is om te onderzoeken in hoeverre deze kenmerken een bevorderende dan wel belemmerende invloed hebben op het leerproces van de leerling.

Er zijn verschillende factoren bekend die van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling van de leerling. Hierbij kan gedacht worden aan gegevens die vallen onder de kind-kenmerken en omgevingsfactoren. In de huidige analyse wordt als doel gesteld om op beide domeinen informatie te verschaffen. Daarnaast zijn er beïnvloedbare en niet-beïnvloedbare kenmerken. Als een bepaald kindkenmerk niet te veranderen is, kan gekeken worden in hoeverre het onderwijs aangepast kan worden, met als doel belemmeringen voor het leren te minimaliseren.

Op het Axia College stellen we onszelf als doel om het onderwijs zo goed mogelijk af te stemmen op de leerlingen en om daarmee in hun behoeften te voorzien, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Om deze reden wordt er waarde gehecht aan een leerlinganalyse waarin de kenmerken van de leerlingpopulatie in kaart zijn gebracht. De analyse van de leerlingengegevens vormt tevens de basis voor het werken met de OPP's en groepsplannen. Omdat de populatie per jaar kan verschillen, zal deze wijze van werken voortdurend aan verandering, verbetering en ontwikkeling onderhevig zijn.

De analyse van de leerlingengegevens biedt ons een uitgangspunt om kritisch naar ons onderwijsaanbod te kijken. Past het onderwijs dat wij bieden goed bij de mogelijkheden en de hulpvragen van onze leerlingen en zijn onze leerkrachten in staat om hun leerkrachtgedrag aan deze leerlingenbehoeftes aan te passen? Deze vragen willen we voortdurend en zo goed mogelijk proberen te beantwoorden.

Voor deze analyse wordt gebruik gemaakt van drie datasets. Allereerst de data van oktober 2019. Daarnaast worden over het schooljaar 2018-2019 de in- en uitstroomgegevens beschreven. Tot slot wordt middels de SCOL vragenlijst de sociale competentie van de leerlingen geanalyseerd op klas- en schoolniveau.

N.B. De termen mavo, vmbo-t/vmbo-tl worden door elkaar gebruikt omdat de verschillende locaties beide benamingen hanteren.

Locatie Vondellaan

Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken

De leerlingen die per 1 oktober 2019 ingeschreven staan op het Axia College, locatie Vondellaan, zijn in de leeftijd van 12 tot 17 jaar. Zij volgen onderwijs op vmbo bbl niveau, vmbo kbl niveau of doorlopen een leerroute (pré-Entree klas) waarbij ze worden voorbereid op de Entree opleiding (niveau 1) van het MBO. (Per 1 september 2019 is er een samenwerking met het MBO Amersfoort, waarbij de fysieke plek van het Pré-Entree onderwijs verhuisd is naar het MBO. Wel is er sprake van gedeelde verantwoordelijkheid van zowel het MBO Amersfoort als het Axia college, locatie Vondellaan, in de verslaglegging van de ontwikkeling van de leerlingen). Voor de analyse wordt de leerlingpopulatie beschreven zoals die op 1 oktober 2019 aanwezig is op deze locatie. Hierbij worden de leerlingen die onderwijs volgen op basis van een observatietraject niet meegenomen. Dit zijn leerlingen die onderwijs krijgen in de Sluisklas. Een speciale 'observatieklas' op het Axia College, met leerlingen die op hun school van herkomst ingeschreven blijven.

1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse en leeftijd

Van de 92 leerlingen in oktober 2019 zijn 74 (80%) jongens en 18 (20%) meisjes. De leerlingen variëren in leeftijd van 12 tot en met 17 jaar (zie tabel 1). De meerderheid van de populatie is in de leeftijd van 13 tot en met 16 jaar.

Tabel 1. Leerlingen uitgesplitst naar leeftijd, oktober 2019

Leeftijd	Aantal	Percentages
12 jaar	11	12,0%
13 jaar	16	17,4%
14 jaar	22	23,9%
15 jaar	22	23,9%
16 jaar	14	15,2%
17 jaar	7	7,6%
18 jaar	-	-
Totaal	92	100%

1.2 Leerlingen per leerjaar en klas

In tabel 3 is een momentopname uiteengezet van het aantal leerlingen per leerjaar en klas. Uit de tabel is af te lezen dat het aantal leerlingen per klas bij de start van het schooljaar onevenredig is verdeeld. Dit is vrijwel elk jaar het geval; in de eerste maanden van het schooljaar is er nog enige ruimte om nieuwe leerlingen op te nemen. Er is veelvuldig sprake van tussentijdse instroom.

Tabel 2. Aantal leerlingen per klas, oktober 2018

Klas	Aantal leerlingen	Percentages
1 VMBO bbl/kbl A	12	13,0%
1 VMBO bbl/kbl B	10	10,9%
2 VMBO bbl/kbl A	11	12,0%
2 VMBO bbl/kbl B	10	10,9%
3 VMBO bbl/kbl E&O	11	12,0%
3 VMBO bbl/kbl Z&W	16	17,4%

4 VMBO bbl/kbl E&O	7	7,6%
4 VMBO bbl/kbl Z&W	6	6,5%
Pré-Entree	7	7,6%
Parallelklas	2	2,1%
Totaal	92	100%

De klassenindeling op het Axia college, locatie Vondellaan, kenmerkt zich verder door een aantal zaken. Deze worden hieronder beschreven.

Combinatie van niveaus

Er is voor gekozen om VMBO bbl en VMBO kbl te combineren. Op deze wijze is op- en afstroom snel te realiseren. Differentiatie in het lesaanbod en toetsing vindt plaats op basis van het leerniveau (zoals vastgesteld in het OPP) van de leerling.

A en B klas

In de onderbouw (klas 1 en 2) is er een A en B klas. De klassenindeling wordt gemaakt door de CvB op de locatie en wordt zoveel mogelijk gebaseerd op de onderwijsbehoeften van de groep. Dit betekent dat in groep A leerlingen onderwijs volgen met overwegend internaliserende problematiek (denk hierbij aan autisme, stemmingsproblemen, angstproblematiek) en in de B groep volgen leerlingen onderwijs waarbij de externaliserende gedragsproblematiek op de voorgrond staat (aandachttekort stoornis, oppositionele opstandige gedragsuitingen).

Gecombineerde bovenbouw klassen

In de bovenbouw (klas drie en vier) wordt de klassenindeling gemaakt op basis van de profielkeuze (Zorg en Welzijn of Economie en Ondernemen).

Groepsgrootte

In de onderbouw is de maximale groepsgrootte 12 leerlingen. In de bovenbouw kan hiervan worden afgeweken, waarbij er wel naar wordt gestreefd dat de groep niet groter wordt dan 14 leerlingen. Op de VSO locatie wisselt de instroom van leerlingen elk jaar sterk per leerjaar en niveau. Dit jaar is door de grote interesse in het profiel zorg en welzijn een uitzondering gemaakt naar een maximum van 16 leerlingen. Deze keuze is mede gebaseerd op het gegeven dat een viertal leerlingen deels onderwijs volgt in de parallelklas.

De parallelklas

De parallelklas is een extra aanbod, waarbij leerlingen die nog niet in staat zijn om mee te draaien in hun eigen klas, onderwijs krijgen in een apart lokaal. Dit zijn leerlingen die door ernstige sociaal emotionele of gedragsmatige problematiek worden belemmerd in het volgen van onderwijs in de groep, en die extra begeleiding nodig hebben. De maximaal tien leerlingen blijven in een vast lokaal en één docent verzorgt de lessen. Doel is om geleidelijk weer terug te keren in de schoolstructuur.

Sluisklas

In de dataset van oktober 2019 wordt de Sluisklas niet meegenomen, omdat de leerlingen in deze klas niet ingeschreven staan op de locatie. Vanwege de unieke positie van de klas, volgt een korte omschrijving. Het Axia college biedt namelijk ook ruimte aan leerlingen die op het reguliere VO vastlopen en van het bovenscholse zorgplatform het advies krijgen om een

observatietraject te volgen. Doel van dit traject is om in tien tot vijftien weken te onderzoeken welke onderwijssetting passend is voor de leerling en welke ondersteuningsbehoeften zij hebben. Het lesmateriaal wordt aangeleverd door de VO school waar de leerling nog ingeschreven staat.

1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag

Een groot deel van de leerlingen heeft vanuit het verleden een psychiatrische classificatie (71%). In onderstaande tabel (4) zijn de DSM-IV classificaties weergegeven, zoals deze in de onderzoeken zijn vastgesteld. Inmiddels is de DSM-V leidend, maar in de meeste onderzoeksverslagen is de DSM-IV nog gebruikt als classificatiesysteem.

Bij een kleine groep (5 leerlingen) geldt dat er naar aanleiding van een psychodiagnostisch onderzoek geen classificatie is vastgesteld. Voor de overige 24% van de leerlingen geldt dat er geen onderzoek is gedaan, een onderzoek nog loopt, of dat het geheel onbekend is of er onderzoek is gedaan. Bij de leerlingen die (nog) niet onderzocht zijn, geldt in de regel dat de aanpak die de school inzet naar aanleiding van de sociaal emotionele of gedragsproblematiek die deze leerlingen laten zien, voldoende effect heeft. Er is doorgaans wel sprake van een vermoeden van psychiatrische problemen, maar dit roept bij school en ouders niet dusdanige vragen op dat een psychodiagnostisch onderzoek noodzakelijk is. Wanneer de aanpak van de school echter onvoldoende effect heeft en de school ervaart (enige mate aan) handelingsverlegenheid in het achterhalen van specifieke onderwijsbehoeften en de in te zetten aanpak hierbij, kan het zo zijn dat ouders gestimuleerd worden tot het laten uitvoeren van een diagnostisch onderzoek bij een externe instantie (GGZ). In die gevallen wordt de schoolinformatie ook betrokken bij het onderzoek, door deze aan te leveren aan de betreffende instelling die de diagnostiek uitvoert. Dit is in andere gevallen (wanneer het onderzoek in het verleden gedaan is of buiten ons medeweten om) soms niet het geval, wat mogelijk een vertekend beeld kan geven in de gestelde diagnoses.

Uit de onderstaande tabel blijkt het zeer diverse karakter van de problematiek van de leerlingen van het Axia college, locatie Vondellaan. De meest gestelde classificatie is een stoornis in het autistische spectrum. Ook een vorm van ADHD wordt veel vastgesteld. Daarnaast valt op dat er naar aanleiding van onderzoek geregeld sprake is van meerdere classificaties (co-morbiditeit). Dit geeft een indicatie van de ernst en complexiteit van het probleemgedrag dat leerlingen kunnen laten zien binnen de schoolsetting van het Axia college.

Tabel 3. Leerlingen uitgesplitst naar DSM-IV classificaties, oktober 2019

Voorkomende DSM-IV classificaties:	Aantal leerlingen okt 19
Enkelvoudige classificaties	
AD(H)D	12
Stoornis in autistische spectrum	19
ODD of Gedragsstoornis NAO (CD)	5
Reactieve hechtingsstoornis	2
Stemmingsstoornis	1
Angststoornis	2
Overig	1
Co-morbiditeit	
AD(H)D en vorm van autisme	6

AD(H)D en ODD	3
AD(H)D en reactieve hechtingsstoornis	3
AD(H)D en gedragsstoornis (CD)	3
AD(H)D en stemmingsstoornis	1
AD(H)D, CD en reactieve hechtingsstoornis	1
Depressie en PTSS	1
Aanpassingsstoornis en gemengde stoornis emotie en gedrag	1
AD(H)D, depressie en gedragsstoornis	1
AD(H)D, depressie en persoonlijkheidsstoornis	1
ADHD, PTSS en hechtingsstoornis	1
ADHD, ASS en PTSS	1
Totaal aantal leerlingen met een (of meer) DSM IV-classificatie(s)	65
Wel psychodiagnostisch onderzocht, geen classificatie	5
Wel psychodiagnostisch onderzocht, classificatie onbekend	0
Totaal aantal psychodiagnostisch onderzochte leerlingen	70
Niet psychodiagnostisch onderzocht	22
Totaal	92

*Eventuele verslavingsproblematiek van leerlingen is niet meegenomen in de analyse.

1.4 Medicatie

In 2019 gebruikt ongeveer 30% van de leerlingen medicatie (zie tabel 5), voor zover bekend is bij school. Veel voorkomende medicatie valt onder de noemer 'psychostimulantia' (ritalin, concerta, methylfenidaat), dat wordt gebruikt tegen aandachtsproblemen en hyperactiviteit. Deze medicatie kan als bijwerking inslaapproblemen veroorzaken, met als gevolg dat veel van de leerlingen tevens melatonine innemen voor het slapen gaan. Ander gebruikte medicatie wordt 'atypische antipsychotica' genoemd (zoals risperdal, risperidon en abilify) tegen psychische problematiek. Er is geen inventarisatie gemaakt van de verdeling van het type medicatie.

Tabel 4. Medicatiegebruik onder leerlingen, oktober 2019

Medicatiegebruik	Aantal	Percentages
Wel	28	30,4%
Niet	64	69,6%
Totaal	92	100%

1.5 Intelligentieniveau en leervermogen

Met betrekking tot de intelligentie geven landelijke normen aan dat een leerling minimaal een (totaal) IQ van ongeveer 75 moet hebben om te kunnen slagen voor een vmbo bbl traject en een gemiddeld IQ (ongeveer 100) om een vmbo tl traject succesvol te kunnen doorlopen. Het Praktijkonderwijs is in principe geschikt voor leerlingen met een IQ tussen 55 en 80.

Het Axia College, locatie Vondellaan is een school voor vmbo bbl en kbl onderwijs. Dit betekent dat leerlingen cognitief in staat moeten worden geacht een vmbo-programma aan te kunnen.

Intelligentiegegevens vormen hierbij een belangrijke voorspeller. Om die reden wordt als 'vuistregel' gehanteerd dat een leerling een geschat minimaal IQ dient te hebben van ongeveer 80. Daarnaast zijn er nog andere indicatoren van belang voor het te stellen uitstroomperspectief en de te volgen leerroute. Hierbij kan gedacht worden aan informatie op het gebied van leerachterstanden, didactische prestaties (bijv. CITO-toetsen en rapportcijfers), informatie t.b.v. de beheersing van leervoorwaarden en de belemmerende invloed van aanwezige leerstoornissen en sociaal-emotionele/psychiatrische problematiek. Wanneer een leerling wordt aangemeld, beschikt het Axia College over dergelijke informatie. Dit wordt, in combinatie met de intelligentiegegevens (wanneer deze aanwezig zijn), gebruikt in de onderbouwing van de leerroute en het uitstroomperspectief in het OPP (ontwikkelingsperspectief plan). Het is mogelijk dat leerlingen vanuit het reguliere onderwijs zonder IQ gegevens instromen op het Axia College. De orthopedagoog van de school kan in dergelijke gevallen een intelligentieonderzoek uitvoeren wanneer dit relevant lijkt te zijn voor het onderwijsleerproces. Om naast IQ en de methode-gebonden toetsen meer informatie te verkrijgen over de cognitieve mogelijkheden van een leerling, wordt ook de CITO VAS afgenomen (in september en april bij de eerstejaars en daarnaast in april bij de tweede- en derdejaars leerlingen).

Van het overgrote deel van de leerlingen op het Axia College, locatie Vondellaan, zijn intelligentiegegevens bekend (51%), gemeten met de meest gangbare test, namelijk de WISC III. Er wordt alleen een uitspraak gedaan over de leerlingen die onderzocht zijn met de WISC-III intelligentietest, omdat de overige tests andere definities hanteren dan 'verbaal', 'performaal' en 'totaal IQ' en het te ver voert om ze individueel te bespreken.

Uit onderstaande tabel (6) is af te lezen dat het grootste aantal (middels de WISC III onderzochte) leerlingen van het Axia College, locatie Vondellaan, een totaal IQ heeft tussen 80 en 110. Bij één leerling wordt een totaal IQ van 110 of hoger gezien. Bij deze leerlingen spelen overige factoren een dusdanig belemmerende rol binnen het onderwijsleerproces, dat zij binnen het reguliere onderwijs (in het voortraject van het Axia College) al in een lager onderwijsniveau zijn ingedeeld dan zij (puur) op basis van alleen hun intelligentie aan zouden kunnen. Een ander opvallend gegeven uit tabel 6, is dat één leerling een intelligentiescore behaalt van onder de 70. Op basis van alleen het intelligentie coëfficiënt zou Praktijkonderwijs als niveau beter passend zijn. Bij deze leerling geldt echter dat andere (didactische) informatie wel uitwijst dat vmbo haalbaar zou moeten zijn.

Belangrijk om te vermelden is dat in 2019 ongeveer één vijfde deel van de 47 (middels de WISC-III) onderzochte leerlingen een disharmonisch intelligentieprofiel op schaalniveau heeft. Dit betekent dat er een significant verschil bestaat tussen het talige (verbale) en visueel-ruimtelijke (performale) vermogen van de leerling, waardoor het totaal IQ met voorzichtigheid moet worden geïnterpreteerd. Een zogenaamd 'discrepant intelligentieprofiel' vormt een belemmerende factor binnen de onderwijsleersituatie. Zo hebben leerlingen bij wie het verbale IQ significant hoger ligt dan het performale, in de regel plannings- en organisatieproblemen en veel moeite met ruimtelijk inzicht. Zij vinden het moeilijk om verbale kennis om te zetten in handelen en worden in de regel cognitief overschat; men spreekt hen aan op het niveau van hun talige vermogen. Andersom worden leerlingen met een hoger performaal IQ juist cognitief onderschat; zij ervaren vaak veel moeite met zaken die een beroep doen op bijvoorbeeld woordenschat, maar hebben wel degelijk visueel-ruimtelijk inzicht. Dit vraagt een andere manier van ondersteuning door docenten, bijvoorbeeld een instructie met visueel materiaal. Bij de leerlingen waarbij er sprake is van een disharmonisch profiel, zijn specifieke onderwijsbehoeften opgenomen in het OPP.

Inmiddels wordt de WISC-III NL intelligentietest steeds meer vervangen door de WISC-V NL. In volgende analyses van de leerlingenpopulatie zal deze test een steeds prominentere plek in gaan nemen en zullen de WISC-III resultaten steeds minder worden geanalyseerd. Er zal dan ook een andere indeling van IQ-scores worden gebruikt, gekoppeld aan de WISC-V.

Tabel 5. Intelligentiegegevens van de leerlingen onderzocht met WISC-III, oktober 2019

IQ-gegevens:		Aantal leerlingen				
TIQ <70 (zeer moeilijk lerend niveau)		1				
TIQ 70-79 (moeilijk lerend niveau)		3				
TIQ 80-89 (benedengemiddeld niveau)		14				
TIQ 90-109 (gemiddeld niveau)		17				
TIQ 110-119 (bovengemiddeld niveau)		1				
TIQ 120-129 (begaafd niveau)		-				
TIQ 130 en hoger (zeer begaafd niveau)		-				
TIQ niet weergegeven		-				
Geen scores berekend (onvolledige test)		1				
Aantal leerlingen met een disharmonisch profiel		10				
Totaal aantal met WISC-III onderzochte leerlingen		37				
Indien disharmonisch, hieronder de niveauweergave van de schalen:						
	PIQ 70-79	PIQ 80-89	PIQ 90-109	PIQ 110-119	PIQ 120-129	PIQ 130 en hoger
VIQ 70-79						
VIQ 80-89			2			
VIQ 90-109	3	2		2		1
VIQ 110-119						
VIQ 120-129						
VIQ 130 en hoger						
Niet getest/onbekend		6				
Ander testmiddel (WISC V, WAIS IV, ADIT, NIO, NDT, SON, WNV, etc.)		24				
Totaal aantal leerlingen		77				

*Bij de telling is rekening gehouden met verouderde gegevens. Intelligentieonderzoeken ouder dan vijf jaar zien niet in deze telling meegenomen.

1.6 Leerstoornis

Een andere factor die zeer belemmerend kan werken op school, is de aanwezigheid van een leerstoornis. Op 1 oktober 2019 zijn er op het Axia college, locatie Vondellaan, 7 leerlingen met dyslexie en 2 leerlingen met een vermoeden van dyslexie. Bij nog 6 leerlingen is er sprake van een gemengde of matige receptieve expressieve taalstoornis en taalontwikkelingsstoornis. Bij geen enkele leerling is op dat moment de officiële classificatie dyscalculie vastgesteld.

Als een leerling met een leerstoornis wordt aangemeld, wordt tijdens de intake uitgebreid besproken welke compenserende middelen ouders en leerling wenselijk vinden, bijvoorbeeld uit eerdere ervaring. Daarnaast worden de adviezen uit de dyslexieverklaring besproken. In de aanpak van dyslexie zet de school zo nodig een aantal compenserende middelen in. Zo hebben leerlingen met dyslexie bijvoorbeeld het recht om langer door te werken bij toetsen,

wordt lesstof of een toets indien wenselijk voorgelezen of worden toetsen vergroot of op een andere kleur papier aangeboden. Toetsen waarbij spelling een rol speelt in de normering worden anders beoordeeld. Tijdens de drie algemene toetsweken is er een speciaal lokaal gereserveerd voor leerlingen met dyslexie, waar middels extra ondersteuning adequate begeleiding kan worden ingezet.

Kenmerkend voor de leerlingpopulatie op het Axia college, is dat meer leerlingen dan deze 15 leerlingen problemen ervaren op het gebied van leren door opgelopen leerachterstanden vanuit het verleden. Extra ondersteuning wordt geboden, en omschreven in het OPP. Dit kan variëren van extra begeleiding in de les (intensieve instructiegroep in het groepsplan) tot begeleiding en één op één coaching buiten de lessituatie om.

1.7 Conclusie

Al met al kan geconcludeerd worden dat de leerlingen die onderwijs volgen op het Axia College, locatie Vondellaan, vanuit zowel intelligentie- als psychiatrische problematiek sterk belemmerende factoren kunnen ervaren binnen hun onderwijsleerproces. Hierbij is kenmerkend dat de problematiek zeer uiteenlopend en divers is. Een aanzienlijk deel van de leerlingen heeft een disharmonisch intelligentieprofiel, waarbij een relatief groot verschil wordt gesignaleerd tussen verbale en performale vaardigheden. Ook leerproblemen komen voor. Deze combinatie van factoren per leerling, maakt dat iedere leerling uniek is in zijn/haar specifieke onderwijsbehoeften. Waar het kan, wordt een gemeenschappelijke gedragsaanpak gehanteerd zoals beschreven in de groepsplannen en jaarplanningen. Waar nodig worden voor deze leerling specifieke onderwijsbehoeften omschreven in het Ontwikkelingsperspectief Plan (OPP), zodat voor iedere leerling zo goed mogelijke ondersteuning op maat kan worden gerealiseerd.

In dit hoofdstuk zijn met name de kindkenmerken beschreven die een bepaalde invloed kunnen hebben op het functioneren binnen de onderwijssetting. Omgevingskenmerken zijn echter van hetzelfde belang. Hoe deze kenmerken aanwezig zijn en welke invloed zij kunnen hebben op het presteren van een leerling op school, wordt in het volgende hoofdstuk beschreven.

Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken

In het vorige hoofdstuk zijn met name de kindkenmerken beschreven die een bepaalde invloed kunnen hebben op het functioneren binnen de onderwijssetting. Omgevingskenmerken zijn echter van hetzelfde belang. Hoe deze kenmerken aanwezig zijn en welke invloed zij kunnen hebben op het presteren van een leerling op school, staat in dit hoofdstuk beschreven.

2.1 Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats

Ten opzichte van het totaal aantal leerlingen, komt ongeveer de helft uit de stad Amersfoort (49%). De overige leerlingen komen overwegend uit aangrenzende gemeenten (zie tabel 7). Het grootste gedeelte van de leerlingen komt (zelfstandig) met de fiets of met de bus naar school. Wanneer zij verder weg wonen (regio Utrecht e.o.) komen zij voornamelijk met de trein. Een klein percentage leerlingen (naar schatting 10%) komt met leerlingenvervoer. Dit wordt ingezet wanneer de leerling nog onvoldoende in staat wordt geacht om zelfstandig te reizen, of wanneer de verbinding met het openbaar vervoer dermate lastig is dat de school en de gemeente waar de leerling woont leerlingenvervoer een verantwoordere alternatief vinden. De reistijd van leerlingen wisselt sterk en wordt slechts ten dele bepaald door de woonplaats. Bereikbaarheid speelt immers ook een rol.

Tabel 7. Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats, oktober 2018

Woonplaats	Aantal leerlingen	Woonplaats	Aantal leerlingen
Amersfoort	45	Maarssen	2
Zeist	7	Hilversum	2
Leusden	7	Driebergen-Rijssenburg	1
Bunschoten	5	Cothen	1
Utrecht	4	Hoewelaken	1
Woudenberg	4	Hooglanderveen	1
Baarn	3	Buren	1
Hoogland	3	Nijkerk	1
Soest	3	Soesterberg	1
		Totaal	92

2.1 Woonsituatie

Het overgrote deel van de leerlingen op het Axia College, locatie Vondellaan, woont thuis bij zijn of haar ouder(s) (91%). Naast deze woonsituatie is er een aantal leerlingen dat woont op een groep/internaat, bij pleegouders of bij andere familie. Van de leerlingen die thuis wonen, is er bij ongeveer een derde van de gezinnen sprake van een 'intact' gezin, waarbij de biologische ouders nog bij elkaar zijn. Bij de andere groep is er sprake van een 1-ouder gezin, samengesteld gezin of co-ouderschap. Bij een aantal leerlingen geldt dat de andere ouder geheel niet meer in beeld is of overleden is.

Bij tabel 7 moet opgemerkt worden dat de woonsituaties van de leerlingen regelmatig aan veranderingen onderhevig zijn. We zien bij leerlingen met complexe problematiek dat er in de thuissituatie ook sprake kan zijn van onrust. Een (vrijwillige) uithuisplaatsing kan dan volgen.

Redenen voor een uithuisplaatsing houden veelal verband met zorgelijke thuissituatie, zorgelijke vrijetijdsbesteding en/of criminaliteit. De school speelt hierin een signalerende rol en rapporteert zorgen over leerlingen richting de betrokken hulpverleners.

De wisselende gezinssamenstellingen en woonplekken verklaren mogelijk waarom ouderparticipatie een aandachtspunt is op het Axia College, locatie Vondellaan. Er is veelal sprake van wisselende e-mailadressen en telefoonnummers. Als doel wordt gesteld ouder(s)/verzorger(s) zoveel mogelijk te betrekken, om de ontwikkeling van de leerling te optimaliseren.

Tabel 6. Woonsituatie van de leerlingen, oktober 2019

Woonsituatie	Aantal	Percentage
Gezaghebbende Ouder(s)	84	91,3%
Ander familie lid	2	2,2%
Pleegouders	4	4,3%
Internaat/groep	2	2,2%
Totaal	92	100%

2.2 Betrokkenheid van hulpverlening vanuit vrijwillig of verplicht kader

In tabel 8 is uiteengezet vanuit welk kader hulpverlening bij de leerlingen is betrokken. Bij ongeveer een derde van de leerlingen is het wijkteam of SAVE betrokken. Sinds januari 2015 zijn er wijkteams in de gemeente Amersfoort, waar altijd de eerste hulpvraag vanuit een gezin of individu wordt neergelegd. De benaming voor dit type hulpverlening kan wisselen per gemeente. Ook termen als “lokaal team” en “buurtteam” komen voorbij, maar de functie en verantwoordelijkheid is veelal hetzelfde.

Zoals bekend bij school hebben op 1 oktober 34.8% van de leerlingen een actieve betrokkenheid vanuit het wijkteam of SAVE team (vrijwillig kader). Bij 9.8% is SAVE betrokken vanuit een verplicht kader; jeugdbescherming of jeugdreclassering. Dit zijn gedwongen maatregelen die de rechter kan opleggen als vrijwillige hulp onvoldoende werkt. In het geval van jeugdbescherming wordt een kind of jongere dan 'onder toezicht gesteld'. Een gezinsvoogd begeleidt een gezin bij de opvoeding, tot de ouders dit weer zelfstandig kunnen overnemen. Of leerlingen krijgen bemoeienis van jeugdreclassering. Een jongere die met de politie in aanraking is geweest en een proces-verbaal heeft gekregen, kan jeugdreclassering krijgen. De leerling krijgt dan een op maat gesneden begeleidingsplan dat moet voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Bij een paar leerlingen is er sprake van een voogdij maatregel, uitgevoerd door een organisatie als Samen Veilig of WSG. Dit betekent dat de voogdij van de leerling niet bij de ouders ligt, maar dat een externe voogd betrokken is.

Het aantal leerlingen waarbij in 2019 geen wijkteam of SAVE team betrokken is, wordt geschat op 55.4%. Dit hoeft niet te betekenen dat aan deze leerlingen helemaal geen hulpaanbod wordt gedaan. Ouders kunnen namelijk ook nog via de huisarts hulp voor een kind organiseren of dit met eigen middelen regelen.

Tabel 8. Betrokken jeugdzorg, oktober 2019

Jeugdzorg	Aantal	Percentage
Vrijwillig kader: wijkteam *, SAVE	32	34,8%
Hulp vanuit verplicht kader (SAVE, JR, OTS, voogdij)	9	9,8%

Niet van toepassing of onbekend	51	55,4%
Totaal	92	100%

*Betreft alleen de op dat moment actieve inzet van het Wijkteam, zoals bekend bij school.

Jeugdreclassering kan ook opgelegd worden door de rechter, vanwege frequent ongeoorloofd schoolverzuim. In tabel 9 staat weergegeven dat een derde van de leerlingen op het Axia College, locatie Vondellaan op het meetmoment in 2019 contact heeft met de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de leerling wonend is. Dit kan gaan om een eerste leerplichtmelding vanuit school (volgens het verzuimprotocol) en een schriftelijke waarschuwing, tot een intensief traject en een proces verbaal dat naar de rechter gaat.

Tabel 9. Lopende contacten met leerplicht, oktober 2019

Leerplicht	Aantal	Percentage
Lopende contacten	26	28,3%
Niet van toepassing	66	71,7%
Totaal	92	100%

2.3 Betrokkenheid van hulpverlenende instanties

Een gezin of jongere kan (vanuit het wijkteam of huisarts) verwezen worden naar de geestelijke gezondheidszorg of andere hulpverlenende instanties. Bij 19% van de leerlingen is sprake van betrokkenheid vanuit de GGZ, veelal de specialistische GGZ, waarbij de zorg zich voornamelijk richt op de leerling. Betrokkenheid van een psychiater die alleen de medicatie controleert, is hierin niet meegenomen. Het gaat hierbij om regelmatige en lopende contacten tussen leerling en behandelaar. Veelal is hier sprake van cognitieve gedragstherapeutische interventies gericht op gedrag en/of sociaal emotioneel functioneren. Een veelvoorkomende behandeling is Agressie Regulatie training op maat (AR op maat), geboden door de Waag in Amersfoort. Er is sprake van een samenwerkingsrelatie tussen de Waag en het Axia College. Bij 8% van de leerlingen is hulp betrokken gericht op ouders en de leerling, of de gehele gezinscontext. Hieronder wordt niet de betrokkenheid van het wijkteam verstaan, maar een instelling als De Waag, Timon, Altrecht o.i.d. Hierbij kan gedacht worden aan intensieve behandelprogramma's als FAST, MDFT, ACT.

Zo'n 5 procent van de leerlingen heeft naast school een coach vanuit organisaties als SOVEE en EFM support.

Bij de data uit tabel 10 is directe hulp vanuit het wijkteam of SAVE team, zoals in de vorige paragraaf beschreven, buiten beschouwing gelaten. Ook is er geen rekening gehouden met een combinatie van individuele, groepsgewijze of gezinsbegeleiding. De cijfers moeten met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden, omdat school niet altijd direct geïnformeerd wordt over de betrokken hulpverlening bij een leerling. Desondanks wordt als doel gesteld op het Axia College om zo goed mogelijk de contacten te onderhouden met de betrokken hulpverleners rondom een leerling. De mentor heeft als taak om op regelmatige basis te communiceren over de ontwikkelingen van een leerling op school. Ook bij het aanwenden van hulpverlening kan school een ondersteunende en voorlichtende rol spelen.

Zodra er zorgen zijn over een leerling wordt de leerling ook altijd gemeld in de landelijke Verwijsindex. De Verwijsindex is een digitaal systeem waarin professionals hun betrokkenheid bij een jeugdige en/of ouders kunnen laten zien door een signaal er in te zetten. Als er sprake

is van een match tussen verschillende organisaties, kan er contact opgenomen worden en is het doel samenwerking en afstemming. Ouders en de leerling worden hierover geïnformeerd.

Tabel 10. Betrokken hulpverlening, oktober 2019

Hulpverlening	Aantal	Percentage
Individuele behandeling (GGZ)	16	17,4%
Groepsgewijze behandeling	2	2,2%
Systeemgerichte behandeling of begeleiding ouders	8	8,7%
Dagbehandeling / Deeltijd behandeling (intensief aanbod)	4	4,3%
Coaching voor leerling	5	5,4%
Pleegzorg	4	4,3%
Niet van toepassing / onbekend	53	57,7%
Totaal	92	100%

2.4 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat er in de omgeving van de leerling verschillende risicofactoren zijn die het schoolse functioneren kunnen belemmeren. Er is sprake van wisselende woonsituaties en gezinssamenstellingen. Daarnaast zijn de leerlingen veelal bekend met hulpverlening (jeugdzorg, ggz, reclassering e.d.). Ook de leerplichtambtenaar is een bekende partij voor een substantieel aantal leerlingen op het Axia College. Deze hulpverlenende instanties vormen belangrijke ketenpartners. Voor school zijn de omgevingsfactoren rondom een leerling soms moeilijk in positieve zin te beïnvloeden vanwege de hoeveelheid aan factoren en de complexiteit hiervan. Wel zien we het als onze taak om bij zorgen te allen tijde onze signalerende rol te vervullen richting ouders, verzorgers, hulpverlening, leerplicht, politie, gemeente e.d. Ook leert de ervaring dat de samenwerking met alle betrokkenen rondom een leerling soms moeizaam verloopt. Dit wordt mede veroorzaakt door de Transitie jeugdzorg en de recente verandering op het gebied van de sociale kaart. Werkdruk van hulpverleners lijkt hoog te zijn en de taken en verantwoordelijkheden zijn niet altijd duidelijk en consistent, met als gevolg dat de leerlingen niet altijd de hulp krijgen die ze nodig hebben. Ondanks deze belemmeringen zien we het als taak van ons als “speciale” school om te blijven rapporteren en signaleren, ronde tafel gesprekken te organiseren en waar nodig ketenpartners uit te nodigen en processen te evalueren.

Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale opbrengsten

3.1 SCOL, ingevuld door de mentor

De mate van sociale competentie wordt in kaart gebracht middels de Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL). De SCOL is een leerlingvolgsysteem dat twee keer per jaar wordt ingevuld (najaar en voorjaar) door de mentor, over de individuele leerling. De SCOL bestaat uit 26 vragen die telkens concreet sociaal competent gedrag beschrijven. De vragen zijn ondergebracht in acht categorieën van sociaal gedrag; omgaan met ruzie, ervaringen delen, aardig doen, jezelf presenteren, samenwerken, keuze maken, een taak uitvoeren en opkomen voor jezelf. De vragen worden beantwoord op een vijf-puntschaal, lopend van nooit (1) tot vaak (5). De gehanteerde standaard voor de SCOL ligt op 3,0 en het streefniveau dat we beogen te behalen in de examenklassen is 3.5.

In de onderstaande tabel staan de sociaal emotionele opbrengsten uiteengezet, over het schooljaar 2018-2019. Zichtbaar is de mediaan van de groep, zoals beoordeeld door de mentor, verdeeld over twee metingen en verdeeld over de SCOL categorieën.

Tabel 11. Analyse van sociale opbrengsten per klas, verdeeld over twee meetmomenten, ingevuld door de mentor.

SCOL	Ervaringen delen		Aardig doen		Jezelf presenteren		Omgaan met ruzie		Opkomen voor jezelf		Keuzes maken		Taak uitvoeren		Samenwerken	
	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ
1BK A	3.0	2.7	3.0	3.3	3.0	2.3	3.0	3.0	2.8	2.8	3.0	3.7	3.3	3.8	3.0	3.3
1BK B	3.0	3.3	3.0	3.0	2.7	2.7	2.7	2.7	3.0	3.0	3.0	3.0	2.8	2.5	2.7	3.0
2BK A	3.0	3.0	3.0	3.3	2.7	2.7	2.3	2.0	3.3	3.0	2.7	3.0	3.3	3.5	3.0	3.7
2BK B	3.3	2.3	2.0	1.8	3.3	2.7	1.7	2.0	3.3	3.0	3.0	3.0	2.8	2.3	2.0	2.0
3BK E&O	3.0	3.0	3.5	3.3	2.7	3.3	3.0	3.0	3.0	3.5	3.7	3.7	3.3	3.3	3.3	2.7
3BK Z&W	4.0	4.0	3.5	4.0	4.3	3.7	4.0	3.7	4.5	4.0	4.0	4.0	4.3	3.8	4.3	3.3
4BK E&O	3.3	2.7	2.8	2.8	3.0	3.3	2.3	3.0	2.3	3.0	3.3	3.0	2.5	2.8	3.0	2.7
4BK Z&W	2.7	3.0	2.8	3.0	3.0	3.0	2.7	2.7	3.0	3.3	3.3	2.7	3.0	3.0	2.3	2.0
Pre Entree	3.0	4.0	3.0	3.0	3.0	3.3	3.3	4.0	3.3	3.8	4.3	4.3	3.0	2.5	2.7	2.7
Parallel klas	3.0	3.3	3.0	3.0	3.0	2.7	3.0	3.0	3.0	3.3	3.0	3.3	3.5	4.3	3.0	3.0

Allereerst wordt opgemerkt dat de resultaten met voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd. Kenmerkend voor het Axia College is de grote tussentijdse instroom van leerlingen. Dit betekent dat de groepssamenstelling tijdens de najaarsmeting sterk kan verschillen met de leerlingen in een groep tijdens de voorjaarsmeting. Hierdoor dienen conclusies op groepsniveau voorzichtig te worden geformuleerd. Daarnaast blijft het invullen van de SCOL een subjectieve beoordeling van een mentor.

In tabel 11 wordt gezien dat op de meeste schalen en in de meeste groepen een gemiddelde van 3,0 wordt gescoord, conform de gehanteerde standaard. Gekeken naar het totaalbeeld (schoolbreed) dan wordt gezien dat de competenties 'jezelf presenteren', 'omgaan met ruzies' en 'samenwerken' het meest lastig zijn voor de leerlingen. Onze leerlingen scoren over het algemeen beter op: 'opkomen voor jezelf', 'keuzes maken' en 'taken uitvoeren'.

Gezien het eerder opgestelde streefniveau van 3,5 kan worden verwacht dat de leerlingen in de examenklassen (4 vmbo bk en Pre Entree) op de verschillende competenties richting deze score gaan. Uit de analyse van het schooljaar 2018-2019 blijkt het tegendeel echter waar. Mogelijk wordt de score gedrukt door de kritische kijk van de mentoren van deze klassen. Van de leerlingen in de examenklas worden immers meer vaardigheden verwacht, dan van een eerstejaars groep.

Als wordt gekeken naar de gemiddelde score voor sociale competentie op schoolniveau wordt gezien dat de gehanteerde standaard net niet wordt behaald voor zowel de najaarsmeting als de voorjaarsmeting, met respectievelijk de scores 2.9 en 2.9.

3.2 SCOL, ingevuld door de leerling

De leerlingen hebben ook de SCOL ingevuld, in het najaar en in het voorjaar. Ook voor de leerlingen geldt dat ze 26 vragen beantwoorden, verdeeld over de acht categorieën. Een verschil is dat de leerlingen de SCOL invullen middels een drie-puntschaal (bijna nooit, soms, bijna altijd). In het schooljaar 2018-2019 is het gemiddelde van de gehele school, op alle categorieën gecombineerd, bij beide metingen ongeveer 2.4. Ook bij de leerlingSCOL geldt dat hoe hoger de score, des te positiever zijn de leerlingen over het eigen sociale functioneren. Aangezien de schaal uit drie punten bestaat, is 2.4 een positieve beoordeling.

Tabel 12. Schooloverzicht leerlingSCOL najaarsmeting 2018-2019

Schooloverzicht Groepen LeerlingSCOL			
Schooljaar: 2018-2019, Afname: 1 Najaar			
Groepen			
Groep	Aantal leerlingen	Gemiddelde totaalscore	Vershil t.o.v. schoolgemiddelde
1A (leerjaar S)	11	59.8	-2.8
1B (leerjaar S)	11	64.1	1.5
2A (leerjaar S)	12	62.3	-0.3
2B (leerjaar S)	9	59.0	-3.6
3EO (leerjaar S)	12	65.4	2.8
3ZW (leerjaar S)	6	63.8	1.3
4EO (leerjaar S)	5	62.0	-0.6
4ZW (leerjaar S)	8	63.9	1.3
Parallelklas (leerjaar S)	8	64.0	1,4
PRE Entree (leerjaar S)	9	60.3	-2.2
Sluisklas (leerjaar S)	1	72.0	9.4
TOTAAL	92	62.6	

Gemiddelde score school: 2,32

Tabel 13. Schooloverzicht leerlingSCOL voorjaarsmeting 2018-2019

Schooloverzicht Groepen LeerlingSCOL			
Schooljaar: 2018-2019, Afname: 2 Voorjaar			
Groepen			
Groep	Aantal leerlingen	Gemiddelde totaalscore	Vershil t.o.v. schoolgemiddelde
1A (leerjaar S)	11	63.9	0.4
1B (leerjaar S)	11	62.2	-1.4
2A (leerjaar S)	12	66.2	2.6
2B (leerjaar S)	6	58.2	-5.4
3EO (leerjaar S)	10	63.4	-0.1
3ZW (leerjaar S)	8	64.3	0.7
Parallelklas (leerjaar S)	9	64.8	1.2
PRE Entree (leerjaar S)	4	62.8	-0.8
TOTAAL	71	63.5	

Gemiddelde score school: 2,35

3.3 Conclusie

Op basis van de analyse van de sociale opbrengsten van het schooljaar 2018-2019 wordt zichtbaar dat het overgrote deel van de groepen de gehanteerde standaard wel haalt. Het streefniveau bij uitstroom blijkt nog moeilijk te realiseren. Binnen de school moet vooral extra en structureel aandacht zijn voor competenties die vallen onder de schalen: 'jezelf presenteren', 'omgaan met ruzies' en 'samenwerken'. In de groepsplannen is per groep beschreven aan welke doelen, vallend onder de leergebied overstijgende vaardigheden, wordt gewerkt. Hierin staat beschreven hoe er zowel tijdens de vaklessen, als tijdens de mentorlessen aandacht is voor zaken als leren leren, leren een taak uitvoeren en leren functioneren in sociale situaties. Daarnaast is de school bezig met de implementatie van SW PBS (schoolwide positive behavioral support). Een methodiek, waarmee wordt gestreefd naar een positief schoolklimaat. Gekoppeld aan PBS zijn ook gedragslessen en een

beloningssysteem, met als doel om leerlingen te leren en te stimuleren om positief sociaal gedrag te laten zien.

Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens

4.1 Instroom gegevens schooljaar 2018-2019

In schooljaar 2018-2019 zijn er in totaal 49 leerlingen ingestroomd op het Axia College, locatie Vondellaan. Ongeveer driekwart van de leerlingen maakt een start op het Axia College aan het begin van het schooljaar. Bij de overige 23.4% van de leerlingen is er sprake van tussentijdse instroom (zie tabel 14).

Voor het onderwijs betekent dit dat de groepen regelmatig onderhevig zijn aan veranderende samenstellingen. Dit heeft gevolgen voor de groepsdynamica. Vanuit de fasen van groepsvorming (Tuckman), kan gesteld worden dat de groep regelmatig terugvalt in het stadium 'storming'. In deze fase proberen de leerlingen hun positie in de groep in te nemen. Dit leidt onvermijdelijk tot strijd en gespannenheid.

Tabel 14. Instroom van leerlingen, 2018-2019, per maand.

Maand	Instroom leerlingen	Percentages
Augustus	38	77,6%
September	2	4,1%
Oktober	2	4,1%
November	2	4,1%
December	1	2,0%
Januari	2	4,1%
Februari	--	--
Maart	1	2,0%
April	--	--
Mei	1	2,0%
Juni	--	--
Juli	--	--
Totaal	49	100%

In tabel 15 staat beschreven in welke klassen de nieuw ingestroomde leerlingen zijn gestart. Bijna 50% startte in de eerste klas op het Axia College, locatie Vondellaan. De overige leerlingen startten in de andere groepen, waarbij de derde klas eruit springt, met 22%. Veel van de leerlingen hebben dus te maken met schoolwisselingen en een onderbroken schoolloopbaan. De leerkrachten dienen derhalve alert te zijn op eventuele hiaten in de leerontwikkeling en mogelijke achterstanden op zowel didactisch- als op sociaal emotioneel gebied.

Tabel 15. Instroom van leerlingen, het schooljaar 2018-2019 in de verschillende klassen.

Klas	Instroom leerlingen	Percentages
Eerste klas	23	46,9%
Tweede klas	4	8,2%
Derde klas	11	22,5%
Vierde klas	--	--
Pre entree	6	12,2%

Parallelklas	5	10,2%
Totaal	49	100%

4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2018-2019

Het schooljaar 2018-2019 zijn in totaal 35 ingeschreven leerlingen uitgestroomd. Gezien het gegeven dat er in datzelfde schooljaar ook 49 leerlingen zijn ingestroomd, betekent dat er in 2018-2019 een hoog verloop is geweest van leerlingen.

In tabel 16 staat weergegeven waar de leerlingen naartoe zijn uitgestroomd. Wat hierbij opvalt is dat driekwart van de leerlingen uitstroomt naar het MBO. Daarnaast gaat ook een substantieel aantal leerlingen naar een arbeidsplek. 1 leerling maakt de overstap naar het regulier onderwijs.

Tabel 16. Uitstroom van leerlingen, schooljaar 2018-2019, naar type onderwijs en niveau.

Uitstroom	Aantal leerlingen 2018-2019	Percentages
Dagbesteding	--	--
Arbeid	2	5,7%
Praktijkonderwijs V(S)O	--	--
MBO niveau 1	12	34,3%
MBO niveau 2	12	34,3%
MBO niveau 3/4	4	11,3%
Regulier VO	1	2,9%
Ander VSO	--	--
Thuiszitters	3	8,6%
Gesloten jeugdzorg / detentie	1	2,9%
Totaal	35	100%

Op het gebied van de opbrengsten wordt in tabel 17 zichtbaar dat eind schooljaar 2018-2019 11 leerlingen een volledig VMBO-KBL of BBL diploma hebben gehaald.

Tabel 17. Examenresultaten schooljaar 2018-2019.

Opleiding	Kandidaten	Diploma	Certificaten
Pré-Entree	13	MBO Entree – 11 Niveau 2 – 1	1 leerling heeft 1 certificaat behaald
4 vmbo bbl	8	7	---
4 vmbo kbl	6	4	2 leerlingen hebben 5 certificaten behaald (waarvan 1 leerling 2 certificaten en 1 leerling 3 certificaten)

4.3 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat op het Axia College, locatie Vondellaan, er sprake is van veel tussentijdse in- en uitstroom van leerlingen. Dit betekent dat de groepssamenstellingen aan verandering onderhevig zijn, en dit kan een belemmerende invloed hebben op de groepsdynamica en de fase van presteren (Tuckman). Daarnaast wordt gezien dat het slagingspercentage het schooljaar 2018-2019 hoog ligt.

Locatie Utrechtseweg

Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken

De leerlingen die in oktober 2019 ingeschreven staan op de onderbouwlocatie mavo, havo, vwo van het Axia College kenmerken zich door een diversiteit aan onderwijsbehoeften, kindkenmerken en omgevingsfactoren. In deze analyse staat de leerlingenpopulatie beschreven zoals die op 1 oktober 2019 aanwezig is op de onderbouwlocatie van het Axia College. In dit hoofdstuk is de leerlingenpopulatie geanalyseerd op diverse kindkenmerken.

1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse en leeftijd

Van de 132 leerlingen zijn 111 (84,1%) jongen en 21 (15,9%) meisje. Er is dus een overgrote meerderheid aan jongens op deze locatie. Een sterke meerderheid aan jongens binnen het (V)SO wordt landelijk teruggezien. De leerlingen variëren in leeftijd van 11 t/m 17 jaar (zie tabel 1). De meerderheid van de populatie is in de leeftijd van 13 en 14 jaar.

Tabel 1. Leerlingen uitgesplitst naar leeftijd

Leeftijd	Aantal leerlingen	Percentage
11 jaar	8	6,1
12 jaar	25	18,9
13 jaar	39	29,5
14 jaar	40	30,3
15 jaar	16	12,1
16 jaar	3	2,3
17 jaar	1	0,8
Totaal	132	100%

1.2 Leerlingen per klas, per leerjaar en per niveau

In tabel 2 is het aantal leerlingen per klas uiteengezet op 1 oktober 2019. Er wordt een maximale groepsgrootte van 12 leerlingen per klas gehanteerd, met uitzondering van de parallelklas (8). In de eerstejaars groepen is er qua klassenindeling rekening gehouden met niveau en de problematiek van leerlingen bij de samenstelling van de groepen. Er is te zien dat van de vier eerstejaars groepen er twee op 1 oktober het maximale leerlingenaantal hebben bereikt. Dit is het geval bij klas 1C en 1A (inclusief de leerlingen die op tijdelijke basis in de parallelklas zijn geplaatst en voor wie een plek is vrijgehouden in één van de 'reguliere' groepen, zodat tussentijdse terugstroom mogelijk blijft). De klassen die op 1 oktober hun maximale aantal leerlingen hebben bereikt, betreffen mavo-havo klassen met voornamelijk leerlingen die zich overwegend internaliserend uiten. Er is nog plek voor de tussentijdse instroom van nieuwe leerlingen in klas 1B, een mavo-havo klas met leerlingen die zich vooral externaliserend uiten en er is nog een enkel plekje in de havo-vwo klas.

Wat betreft de tweedejaars groepen, is er qua klassenindeling voornamelijk een verdeling op niveau gemaakt en is er nog een 'grove' indeling op onderwijsbehoeften wanneer het gaat om de mavo-havo klassen. Alle klassen zijn qua verschillende problematieken al iets meer 'gemengd' in vergelijking met de eerstejaars groepen, waarbij er nog wel één klas is die het meest 'internaliserend' van aard is (2C) en een klas die het meest 'externaliserend' van aard is (2E), afgestemd op een aantal leerlingen dat extra behoefte heeft aan een specifiek pedagogisch klimaat. Er zijn drie tweedejaars mavo-havo groepen en één havo-vwo groep. Er is te zien dat klas 2C (net als binnen de eerstejaars groepen de mavo-havo klas met een

'internaliserend' klimaat) zijn maximale leerlingenaantal heeft bereikt en de overige mavo-havo klassen en de havo-vwo klas nog een enkel plekje beschikbaar hebben voor tussentijdse instroom op 1 oktober. Een uitzondering hierop is de 2 mavo-klas (2B). Er is huidig schooljaar voor gekozen om een aparte mavo-klas te starten voor de leerlingen die zich qua prestaties aan de ondergrens van het mavo-niveau bevinden en voor wie het niveau binnen de mavo-havo klassen naar verwachting te hoog is. Dit is een zeer kleinschalige groep, waardoor er door docenten intensievere begeleiding geboden kan worden bij de verschillende vakken en leerlingen zich puur op de mavo-lesstof kunnen concentreren. Doordat deze groep ingedeeld is op niveau, zitten er leerlingen met een mix aan onderwijsbehoeften. Doordat de groep kleinschalig is met een vaste mentor die ook de meeste leervakken geeft, staat er wel degelijk een stevig pedagogisch klimaat. Deze groep heeft nog ruimte voor groei, waarbij het wel van belang is dat er gekeken wordt naar niveau (mavo) maar ook naar type problematiek, om de 'balans' in de groep voor iedereen goed te houden.

Nieuw huidig schooljaar is de start van drie derdejaars groepen op de onderbouwlocatie. Het gaat om twee 3 havo groepen en één 3 havo-vwo groep. Er is vorig schooljaar voor gekozen om deze leerlingen (die toen al op de onderbouwlocatie les kregen in het tweede leerjaar) op de onderbouwlocatie te houden. Dit had enerzijds te maken met 'ontlasting' van de bovenbouwlocatie, gezien het verbetertraject dat zij voor ogen hadden en anderzijds is het een meer natuurlijke 'knip' in de klassen in havo en vwo dan na leerjaar 2, omdat het derde leerjaar havo en vwo officieel ook nog onderbouwklassen zijn. 3 Mavo behoort logischerwijs wel tot de bovenbouwlocatie. Deze start met derdejaars groepen betekent echter een forse groei aan leerlingen voor de onderbouwlocatie. Gezien het feit dat hier geen ruimte voor was op de hoofdlocatie is er voor de derdejaarsleerlingen een dislocatie gerealiseerd, zo'n 200 meter van de hoofdlocatie vandaan. In de havo-vwo groep zitten zowel leerlingen met een havo- als vwo-perspectief. Zij hebben gemeen dat er bij allemaal sprake is van 'vwo-potentie'. De leerlingen die daadwerkelijk doorgaan in de vwo-route doen dit na het derde jaar niet meer op het Axia College. Voor hen zijn dit jaar intensieve samenwerkingen gestart met reguliere VO-scholen binnen de Onderwijsgroep Amersfoort, om een vervolg op regulier VO 'met VSO-ondersteuning' mogelijk te kunnen maken. Voor leerlingen die aangewezen blijven op het daadwerkelijke VSO-klimaat is afstroom naar havo (met daarna eventueel een vwo-kop) mogelijk of wordt er gewerkt richting een transfer naar een VSO-school met vwo via IVIO. In de havo-vwo klas worden iedere zes weken met de leerling en zijn ouders evaluatiegesprekken gevoerd om uiteindelijk een zo passend mogelijke vervolgroute te kunnen realiseren. De groepen zijn gemengd qua problematiek van leerlingen, waarbij we wel zien dat in klas 3B een sterker externaliserend klimaat aanwezig is dan in 3A en dat in klas 3C het klimaat overwegend internaliserend is. In klas 3A en 3B is nog enige ruimte voor tussentijdse instroom; klas 3C heeft zijn limiet qua klassengrootte (meer dan) bereikt.

In de parallelklas zijn op 1 oktober leerlingen gehuisvest die daar daadwerkelijk onderwijs volgen (deze zijn toevallig allen eerstejaars), maar ook enkele leerlingen die bij onze locatie ingeschreven staan, maar (meestal tijdelijk) in een ander traject zitten. Zij volgen 'geoorloofd' tijdelijk geen onderwijs. Dit kan een intensief behandeltraject zijn (de regie ligt dan bij GGZ) of een dagbestedingstraject (de regie ligt dan bij de gemeente). In alle gevallen is leerplicht hiervan op de hoogte en is er sprake van intensieve hulpverlening. In enkele gevallen is samenwerkingsverband Eemland betrokken. Voor deze leerlingen is er niet automatisch een plekje 'gereserveerd' in één van de reguliere groepen, omdat we al zeker weten dat wanneer

zij weer toe zijn aan onderwijs, zij dit gedurende huidig schooljaar zeker in de parallelklas zullen volgen.

Er is één leerling die op onze locatie geen onderwijs volgt in een groep, maar thuis. Deze leerling komt 2 keer per week op de derdejaars locatie om individueel les te krijgen op 3 mavo-niveau. Het gaat hierbij om een leerling die wegens omstandigheden geen onderwijs kan volgen op de bovenbouwlocatie en voor wie in samenwerking met ouders door directie naar een passende onderwijsplek elders wordt gezocht.

Tabel 2 Aantal leerlingen per klas, oktober 2019

Klas	Aantal leerlingen	Percentages
1A mavo/havo	9 (+ 3 pk)	6,8
1B mavo/havo	9	6,8
1C mavo/havo	11 (+ 1 pk)	8,3
1D havo/vwo	10 (+1 pk)	7,6
2A havo/vwo	11	8,3
2B mavo	5	3,8
2C mavo/havo	12	9,1
2D mavo/havo	11	8,3
2E mavo/havo	12	9,1
3A havo	11	8,3
3B havo	10	7,6
3C havo/vwo	13	9,8
Parallelklas (pk)	7	5,3
Overig	1	0,8
Totaal	132	100%

Zoals hierboven al enigszins beknopt omschreven, kenmerkt de klassenindeling op de onderbouwlocatie van het Axia College zich door de volgende punten:

1. Combinatie van niveaus

In eerste instantie is ervoor gekozen om in het eerste jaar mavo- havo- en vwo-niveau te combineren in alle klassen. Na twee jaar is er besloten hier een aanpassing in te doen. Na data-analyse bleek dat het grootste aantal leerlingen bij binnenkomst een mavo-perspectief heeft. Door echter ook de vwo-leerlingen optimaal te kunnen bedienen, moest dikwijls voor havo-vwo lesmethodes gekozen worden, die vervolgens naar de mavo-leerlingen werden 'vertaald'. Het niveau van teksten en vraagstelling in de methodes blijkt dan regelmatig toch relatief hoog voor een aantal leerlingen. Wel zagen we dat de combinatie van verschillende niveaus tot gevolg had dat leerlingen positief gestimuleerd werden en regelmatig in staat bleken om uiteindelijk een niveau hoger te gaan presteren. Uiteindelijk werd geconcludeerd dat er doorgedaan werd met een brugjaar in leerjaar 1 en 2, maar dat de indeling van leerjaar 2 hierin overgenomen zou worden: mavo-havo klassen en een havo-vwo klas. Lesmethodes sluiten hier beter op aan. Voor het derde leerjaar is er alleen nog een brugjaar voor havo/vwo, omdat een vwo-route gecombineerd met beperkingen op grond van specifieke onderwijsbehoeften een grote uitdaging blijft voor leerlingen en het Axia College deze route niet meer aanbiedt in de bovenbouw. Deze leerlingen worden intensief gevolgd door de CvB en de docenten, om uiteindelijk ambitieus en ook realistisch de best passende vervolgroute voor hen te kunnen realiseren.

Zoals zojuist beschreven, blijft het Axia College een voorstander van een uitgesteld keuzemoment wanneer het gaat om het bepalen van de uiteindelijke leerroute van de leerling en de daaraan gekoppelde uitstroombestemming. Een VSO-school, dus ook locatie Utrechtseweg, is verplicht om binnen zes weken een OPP (ontwikkelingsperspectief plan) op te stellen en daarin het perspectief van een leerling vast te stellen met de beargumenteerde uitstroombestemming van een leerling. Door de gecombineerde brugklassen wordt echter getracht de leerling zodanig cognitief te kunnen stimuleren dat, binnen het kleinschalige en gestructureerde VSO-klimaat, het beste in hen naar boven wordt gehaald. Dit kan een perspectiefwijziging voor een leerling betekenen wanneer hij structureel op een hoger niveau functioneert dan zijn oorspronkelijke (al ambitieus) vastgestelde perspectief. In de eerstejaars mavo-havo groepen wordt in de basis een havo-niveau aangehouden als niveau van lesgeven; in de havo-vwo groep wordt vwo aangehouden. Differentiatie in het lesaanbod vindt echter plaats op basis van het leerniveau van de leerling en zijn capaciteiten per vak. Toetsing vindt eveneens plaats op het in het OPP vastgestelde leerniveau van de leerling. Binnen de tweedejaars groepen wordt in de basis eveneens lesgegeven op het hoogst-aanwezige niveau en wordt naar beneden gedifferentieerd voor de leerlingen die een lager onderwijsniveau volgen. Differentiatie naar boven vindt eveneens plaats per vak voor de excellente leerlingen, bijv. in de vorm van ‘compacten’ van reguliere lesstof en het aanvullen van deze stof met verrijkingsmateriaal. Aan het eind van het tweede jaar zal per leerling een bindend advies worden gegeven door de Commissie voor de Begeleiding (CvB) op locatie m.b.t. het onderwijsniveau dat de leerling gaat volgen in het derde leerjaar. Voor de 3 havo-vwo klas vindt dit bindende advies aan het eind van het derde leerjaar plaats.

Op 1 oktober 2019 zijn er op locatie Utrechtseweg 52 leerlingen met een mavo-perspectief (op basis van twee leerjaren), 68 leerlingen met een havo-perspectief (op basis van drie leerjaren) en 12 leerlingen met een vwo-perspectief (op basis van drie leerjaren). Per leerjaar ziet de verdeling eruit zoals weergegeven in tabel 3. Hierbij moet opgemerkt worden dat een aanzienlijk aantal leerlingen door de combinatie van twee niveaus in één klas, (ook) een hogere leerroute volgen dan in hun oorspronkelijk gestelde perspectief beschreven staat (bijv. mavo-leerlingen die ook op havo-niveau goede scores behalen of havo-leerlingen bij wie vwo-potentie wordt opgemerkt, waardoor zij in de havo-vwo klas zitten). Dat is in *onderstaande tabel dus niet zichtbaar. Wanneer blijkt dat deze leerlingen die hogere leerroute structureel aan blijven kunnen, wordt uiteindelijk het perspectief bijgesteld; vervolgens zitten zij op hun definitieve leerroute. Dit vindt plaats in een ‘perspectiefwijziging’ van het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).

Tabel 3 Aantal leerlingen per leerjaar en leerroute

Leerjaar	Opleidingsniveau / leerroute	Aantal leerlingen	Percentage
1	mavo	24	18,0
	havo	16	12,0
	vwo	5	3,6
2	mavo	27	20,5
	havo	20	15,0
	vwo	4	3,0
3	mavo	1*	0,8*
	havo	32	24,1

	vwo	3	2,3
Totaal	-	132	100 %

**De onderbouwlocatie biedt normaal gesproken geen 3 mavo trajecten aan; dit gebeurt op de bovenbouwlocatie. Er is één leerling die vanwege omstandigheden niet op de bovenbouwlocatie terecht kan en voor wie de directie een passende plek zoekt op een andere VSO-school. Tot deze plek gevonden is wordt hem op de onderbouwlocatie individueel een 3 mavo-traject aangeboden waarbij hij les krijgt van twee docenten van het Axia College, in combinatie met het thuis maken van schoolwerk, gesteund door zijn ouders.*

Leerlingen worden in een perspectief (bestaande uit een uitstroombestemming en een daaraan gekoppelde leerroute) geplaatst op basis van een overweging die gebaseerd is op didactische en cognitieve gegevens en belemmerende en beschermende factoren. Hierbij weegt het schooladvies van de basisschool zwaar. Deze overweging staat beschreven in het OPP van de leerling. Wanneer naar de eerste twee leerjaren wordt gekeken (omdat het derde leerjaar in principe geen mavo-leerlingen meer omvat bij ons op locatie) kan uit de tabel worden opgemaakt dat de meerderheid van de leerlingen een mavo-perspectief heeft op deze locatie. Daarnaast heeft een aanzienlijk deel van de leerlingen een havo-perspectief. Het aantal leerlingen dat een vwo-route volgt is nog sterk in de minderheid. Naast hun intelligentie, moeten leerlingen over relatief veel leergebiedoverstijgende vaardigheden beschikken om deze route succesvol te kunnen doorlopen. Voor leerlingen in het VSO vormt dit een extra uitdaging, vanwege hun belemmerende factoren. Het doel blijft echter om leerlingen door middel van het onderwijssysteem en klimaat in de onderbouw, zoveel mogelijk naar een hoger niveau te kunnen brengen, mits dit binnen hun cognitieve mogelijkheden ligt. Pas aan het eind van leerjaar 3 is bekend hoeveel leerlingen uiteindelijk uitstromen met een vwo-perspectief, omdat dan pas vaststaat welke leerlingen binnen de 3 h-v klas met een havo-perspectief uiteindelijk ook vwo aankunnen. Bovenstaande geeft in die zin een enigszins vertekend beeld. Verwacht wordt dat uiteindelijk aanzienlijk meer dan 12 leerlingen uit zullen stromen naar een vwo-vervolgroute (gezien de 13 die bijv. al in 3 havo-vwo zitten, van wie een aanzienlijk deel naar verwachting vwo zal blijven doen).

2. Gecombineerde mentor-/vakdocentenstructuur

Op de onderbouwlocatie wordt in de eerste twee leerjaren gewerkt met een combinatie van een mentor- en vakdocentenstructuur, waarbij de mentoren verantwoordelijk zijn voor enkele theorievakken en de mentorlessen (SOVA, studievaardigheden, loopbaan- en burgerschap). Hier is bewust voor gekozen, zodat de VSO-leerlingen in de onderbouw gedeeltelijk een 'verlengde basisschoolcultuur' ervaren waarin de mentor als een soort groepsleerkracht fungeert, de mentor het meeste zicht heeft op zijn/haar leerlingen en de leerlingen veel veiligheid en structuur ervaren, doordat de mentor voor hen het meest zichtbaar is. Aan de andere kant wennen leerlingen tegelijkertijd alvast aan een gedeeltelijke vakdocentenstructuur, doordat de vakken wiskunde, economie, Frans en Duits door specifieke vakdocenten worden gegeven. Deze lessen vinden plaats in de eigen klas, waar de vakdocent naartoe komt. De praktijklessen (consumptieve technieken, beeldende vorming, lichamelijke opvoeding, techniek, science/natuur- en scheikunde) vinden plaats in praktijklokalen met praktijkdocenten. In het derde leerjaar havo en havo-vwo geeft de mentor nog steeds 'zijn eigen vak' en de mentorlessen, maar heeft de leerling verder wel te maken met een vakdocentenstructuur. De theorielessen worden echter in een vast lokaal gegeven, waardoor de docenten wisselen van klas en niet de leerlingen. Op de bovenbouwlocatie (Liendertseweg) krijgen leerlingen te maken met een volledige vakdocentenstructuur, met docent- en lokaalwisselingen; op de onderbouwlocatie bereiden we ze hierop voor. Naast de vak- en mentorlessen worden er standaard studie-

uren ingeroosterd in het (vierkante) rooster van de leerlingen; dit geldt op de onderbouwlocatie voor alle leerjaren. Tijdens deze lessen kunnen leerlingen lesstof uit andere lessen afmaken of leren voor toetsen. Dit maakt dat er thuis minder huiswerk gemaakt hoeft te worden. Huis- en leerwerk wordt door docenten genoteerd in SOM-Today, waar leerlingen en ouders in kunnen inloggen. In de eerste twee leerjaren wordt iedere lesdag gewerkt met een dagplanning. Per les staat hier (ook) wat een leerling moet doen en af moet hebben.

3. Indeling op onderwijsbehoeften

De klassenindeling wordt gemaakt door de CvB en (voormalig) mentoren. Deze wordt in het eerste leerjaar zoveel mogelijk gebaseerd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Dit betekent dat in de ene klas leerlingen onderwijs volgen met overwegend internaliserende problematiek (denk hierbij voornamelijk aan autisme-gerelateerde problematiek, maar ook aan stemmingsproblemen, angstproblematiek, etc.), waarbij naast het bieden van structuur en succeservaringen, onderwijsbehoeften als zich veilig voelen en voorspelbaarheid erg belangrijk zijn. In een andere klas volgen leerlingen onderwijs waarbij juist de externaliserende gedragsproblematiek op de voorgrond staat (bijvoorbeeld leerlingen met ADHD, oppositionele opstandige gedragsuitingen, hechtingsproblematiek). Binnen deze klassen zijn naast het bieden van structuur en succeservaringen onderwijsbehoeften als duidelijkheid en het stellen van grenzen binnen een consequent klimaat van belang. Wanneer de leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften binnen de klassen gemengd zouden zijn, zou de externaliserende doelgroep niet klassikaal een zeer gekaderde aanpak gericht op duidelijkheid kunnen ontvangen, vanwege de mogelijke angst die dit kan oproepen bij meer kwetsbare leerlingen. Aan de andere kant kan voor de kwetsbaardere internaliserende leerlingen in dat geval mogelijk een onvoldoende veilig en prikkelarm leerklimaat worden geboden door de aanwezigheid van hyperactieve en opstandige leerlingen, waardoor deze leerlingen waarschijnlijk meer zullen gaan verzuimen. We hebben er inmiddels voor gekozen om wel 'te vermengen' waar het kan, om leerlingen ook voor te bereiden op de maatschappij en de bovenbouwlocatie, waar klassen (noodzakelijkerwijs) worden ingedeeld op profielkeuze. Om die reden zijn de klassen van het tweede leerjaar sinds huidig schooljaar al wat meer 'gemengd' qua leerlingen met verschillende problematieken en wordt dat in het derde leerjaar in principe volledig gedaan; al blijft vanzelfsprekend gekeken worden naar de specifieke groepssamenstelling. Hierbij blijft het van belang veel aandacht te besteden aan het klassenklimaat en leerlingen te leren over elkaars kwaliteiten en leerdoelen, zodat er over en weer meer begrip komt voor elkaar en elkaars verschillen. Eerder is al beschreven hoe binnen de leerjaren de klassen met leerlingen met verschillende problematieken en onderwijsbehoeften zich tot elkaar verhouden.

4. Parallelklas

De parallelklas is een extra aanbod. In deze klas volgen leerlingen onderwijs bij wie de CvB, in overleg met ouders en mentor, bepaald heeft dat zij op basis van hun belemmerende factoren op dat moment onvoldoende in staat zijn om deel te nemen aan het onderwijsproces in één van de reguliere VSO-klassen. Dit kan zijn voordat de leerling start op basis van dossierinformatie en het intakegesprek, of wanneer een leerling al langer onderwijs volgt op de locatie, maar stagneert in zijn onderwijsleerproces. Op de onderbouwlocatie van het Axia College worden de leerlingen die in oktober van schooljaar 2019-2020 in de parallelklas geplaatst zijn voornamelijk in het leren belemmerd door

somberheid/depressie, angst, autisme en enkelen door agressie vanuit angst, adhd en/of autisme. Bij deze laatste categorie is überhaupt het functioneren in een groep een groot aandachtspunt. Leerlingen uit de parallelklas kunnen in het verleden langere tijd niet naar school zijn geweest en nog steeds een forse belemmering bij het naar school gaan ervaren. Ook komt het voor dat er sprake is van intensieve behandeling vanuit GGZ. Door de inzet van de parallelklas wordt getracht te voorkomen dat deze leerlingen (opnieuw) 'absolute verzuimers' worden. Bij deze leerlingen is leerplicht altijd intensief betrokken. De inzet van de parallelklas biedt deze leerlingen de mogelijkheid om weer beter tot leren te kunnen komen en succeservaringen op te doen.

Ondanks dat er in de parallelklas een combinatie van leerlingen aanwezig is met diverse onderwijsbehoeften, heerst er alsnog een zeer veilig klimaat in deze groep. Dit komt door de intensieve begeleiding van de vaste mentor, die ook intensief samenwerkt met 'haar' vakdocenten, door de mogelijkheid tot aangepaste lestijden (op tijdelijke basis), de kleinschaligheid (maximaal 8 leerlingen) en een individueel lesrooster voor leerlingen. Daarnaast vinden er minder docentwisselingen plaats in vergelijking met de andere groepen. Ook wordt er in deze klas nog intensiever samengewerkt met ouders en hulpverlening dan in andere klassen. Bovendien vinden er structureel om de zes weken evaluatiegesprekken plaats met alle betrokken partijen. Het centrale doel van deze klas is om de leerling 'klaar te stomen' om gedurende het schooljaar en zodra het mogelijk is, stapsgewijs de transfer te maken naar één van de reguliere VSO-klassen waar al een plekje voor de leerling gereserveerd is.

5. Observatieleerlingen

In deze analyse worden leerlingen niet meegenomen die op 'observatiebekostiging' geplaatst zijn op verzoek van Samenwerkingsverband Eemland. Dit komt, omdat deze leerlingen ingeschreven blijven staan op de school van herkomst, gedurende de tijd dat zij in observatie zijn binnen het VSO. Het doel is om in tien tot vijftien weken te onderzoeken welke onderwijssetting passend is voor de leerling. Het lesmateriaal wordt óf aangeleverd door de VO-school waar de leerling nog ingeschreven staat, of door de VSO-school. Dit wordt in overleg met alle betrokken partijen, inclusief de school van herkomst, besloten. Om de vijf weken vinden met al deze partijen, inclusief het SWV, evaluatiegesprekken plaats, die uiteindelijk leiden tot een advies. Op 1 oktober 2019 kent de onderbouwlocatie van het Axia College geen observatie-leerlingen. In principe worden alle leerlingen met een observatietraject opgenomen door de Sluisklas op locatie Vondellaan (voor meer informatie, zie het hoofdstuk over deze locatie). Pas wanneer er geen plek is in deze klas of er bijzondere omstandigheden zijn, zullen de overige locaties deze leerlingen opnemen.

1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag

DSM-IV classificaties:

Vrijwel de gehele leerlingenpopulatie op de Utrechtseweg (97%) is in het verleden psychodiagnostisch onderzocht. In onderstaande tabel (4a) zijn de DSM-classificaties weergegeven, zoals deze in de onderzoeken zijn vastgesteld (inclusief verouderde gegevens).

Tabel 4a Leerlingen uitgesplitst naar DSM-IV en DSM-V classificaties

Voorkomende DSM-IV classificaties:	Aantal leerlingen
Enkelvoudige classificaties	
Aandachtstekortstoornis met hyperactiviteit (ADHD)	5
Aandachtstekortstoornis, onoplettendheid type (ADD)	4
Autismespectrumstoornis (ASS/PDD-NOS)	43
Syndroom van Asperger	2
PDD-NOS type McDD	3
Oppositieel-opstandige gedragsstoornis (ODD)	3
Co-morbiditeit	
ADHD + ASS	18
ADHD + Syndroom van Asperger	3
ADHD + Angststoornis	1
ADHD + ASS + Gilles de la Tourette	1
ADHD+ ASS+ Ticstoornis	1
ADHD + ODD	3
ADHD + ODD + specifieke fobie	1
ADHD + Reactieve Hechtingsstoornis+PTSS	1
ADHD + PDD-NOS + Angststoornis	1
ADHD + Ticstoornis	1
ADHD + trekken van reactieve hechtingsstoornis	1
ADD + ASS/PDD-NOS	5
Angststoornis nao + PDD-NOS	2
Angststoornis nao + Gilles de la Tourette	1
Angststoornis nao + Dwangstoornis (OCD)	1
ASS + ADD kenmerken	1
ASS + ADHD kenmerken	1
ASS + Dysthemie	2
ASS + Ticstoornis	1
ASS + ODD	1
Gedragsstoornis NAO	1
Gedragsstoornis NAO+PDD NOS	1
Gedragsstoornis NAO + Dysthemie	1
PDD-NOS + ADHD+ Ticstoornis	
MCDD + ADHD+ Tic-stoornis	1

ASS + ADHD + Gilles de la Tourette+angst	1
ASS kenmerken	1
Depressieve stoornis + kenmerken van ADHD en ASS	1
Reactieve hechtingsstoornis + ADHD + ODD kenmerken	1
DSM Classificaties + Lichamelijke problematiek	
DCD	1
ADHD + FAS	1
Neurologische problematiek + ADHD kenmerken	1
Conversiestoornis + kenmerken ASS en neurocognitieve beperkingen	1
ASS + DCD	1
Totaal aantal leerlingen met een (of meer) DSM IV-classificatie(s)	123
Wel psychodiagnostisch onderzocht, geen classificatie	5
Wel psychodiagnostisch onderzocht, classificatie onbekend	0
Totaal aantal psychodiagnostisch onderzochte leerlingen	128
Niet psychodiagnostisch onderzocht	4
Totaal	132

Uit deze tabel kan worden opgemaakt dat er op detailniveau relatief zeer veel verschillende classificaties en combinaties van classificaties gesteld zijn bij de leerlingen. Voordat dit verder geanalyseerd wordt, wordt in tabel 4b eerst een meer globale indeling gemaakt van de problematiek, zodat een duidelijker beeld ontstaat van welke soorten psychopathologie vaak en minder vaak voorkomen bij de leerlingen. In deze tabel wordt de frequentie weergegeven van welke classificaties bij leerlingen van de Utrechtseweg zijn gesteld, co-morbiditeit inbegrepen en exclusief medische aandoeningen.

Tabel 4b Globaal overzicht aard psychiatrische problematiek van leerlingen

Aard psychopathologie	Frequentie bijbehorende classificatie gesteld in aantal keer
Autismespectrum	93
AD(H)D	49
Angst	8
Dwangstoornissen	1
Stemmingsproblematiek	5
ODD/Gedragstoornis	13
Hechtingsproblematiek	6

Op basis van beide tabellen kan gesteld worden dat er hoofdzakelijk autismespectrum (ASS)-gerelateerde classificaties zijn gesteld. Vervolgens zijn er relatief veel leerlingen met aandachtstekortstoornissen (al dan niet in combinatie met hyperactiviteit) en op de derde

plaats staan leerlingen met oppositionele dan wel gedragsproblematiek. Er is veelvuldig sprake van co-morbiditeit; dit indiceert de ernst en complexiteit van het probleemgedrag dat leerlingen kunnen laten zien binnen de schoolsetting van de onderbouwlocatie. Er komen veelvuldig classificaties voor van zowel internaliserende als externaliserende aard. Dit schooljaar heeft 'slechts' een klein deel van de leerlingen medische belemmerende factoren naast de psychische.

1.4 Medicatie

In oktober 2019 gebruikt bijna de helft van de leerlingen medicatie (zie tabel 5). Veel voorkomende medicatie valt onder de noemer 'psychostimulantia' (Ritalin, Concerta, methylfenidaat), dat gebruikt wordt tegen aandachtsproblemen en hyperactiviteit. Deze medicatie kan als bijwerking inslaapproblemen veroorzaken met als gevolg dat veel van deze leerlingen tevens melatonine innemen voor het slapen gaan. Andere gebruikte medicatie wordt 'atypische antipsychotica' genoemd (zoals Risperdal of Risperidon).

Tabel 5 Medicatiegebruik onder leerlingen

Medicatiegebruik	Aantal	Percentages
Wel	53	40,2%
Niet	77	58,3%
Onbekend	2	1,5%
Totaal	132	100%

1.5 Intelligentieniveau en leervermogen

De locatie Utrechtseweg is een VSO-locatie voor mavo-, havo- en vwo- onderwijs. Dit betekent dat leerlingen cognitief in staat moeten worden geacht minimaal een mavo-programma aan te kunnen. Intelligentiegegevens vormen hierbij een belangrijke voorspeller. Met betrekking tot de intelligentie geven landelijke normen aan dat een leerling minimaal een gemiddeld IQ (91-110) moet hebben om te kunnen slagen voor een mavo-traject en een intelligentie tussen ongeveer 100 en 115 om een Havo-traject succesvol te kunnen doorlopen. Het Vwo is in principe geschikt voor leerlingen met een IQ hoger dan 115. Om die reden wordt als 'vuistregel' gehanteerd dat een leerling een geschat minimaal IQ dient te hebben van ongeveer 90. Daarnaast zijn er nog andere indicatoren van belang voor het te stellen uitstroomperspectief en de te volgen leerroute. Hierbij kan gedacht worden aan informatie op het gebied van leerachterstanden, didactische prestaties (bijv. CITO-toetsen en rapportcijfers), informatie t.b.v. de beheersing van leervoorwaarden en de belemmerende invloed van aanwezige leerstoornissen en sociaal-emotionele/psychiatrische problematiek. Wanneer een leerling wordt aangemeld, beschikt het Axia College over dergelijke informatie. Zoals eerder beschreven, wordt dit, in combinatie met de intelligentiegegevens (wanneer deze aanwezig zijn), gebruikt in de onderbouwing van de leerroute en de uitstroombestemming in het OPP. Het is mogelijk dat leerlingen vanuit het reguliere onderwijs zonder IQ-gegevens instromen op het Axia College. De orthopedagoog van de school kan in dergelijke gevallen een intelligentieonderzoek uitvoeren wanneer dit relevant lijkt te zijn voor het onderwijsleerproces. Om naast IQ en de methode-gebonden toetsen meer informatie te verkrijgen over de cognitieve mogelijkheden van een leerling, wordt ook de CITO VAS afgenomen; in september en april bij de eerstejaars en daarnaast in april bij de tweedejaars leerlingen.

Tabel 6. Intelligentiegegevens van de leerlingen onderzocht met WISC-III (verouderde informatie inbegrepen)

IQ-gegevens:		Aantal leerlingen				
TIQ 70-79 (moeilijk lerend niveau)		0				
TIQ 80-89 (benedengemiddeld niveau)		2				
TIQ 90-109 (gemiddeld niveau)		19				
TIQ 110-119 (bovengemiddeld niveau)		12				
TIQ 120-129 (begaafd niveau)		5				
TIQ 130 en hoger (zeer begaafd niveau)		6				
Geen scores berekend (onvolledige test)		4				
Aantal leerlingen met een disharmonisch profiel		25				
Totaal aantal met WISC-III onderzochte leerlingen		73				
Indien disharmonisch, hieronder de niveauweergave van de schalen:						
	PIQ 70-79	PIQ 80-89	PIQ 90-109	PIQ 110-119	PIQ 120-129	PIQ 130 en hoger
VIQ 70-79						
VIQ 80-89						
VIQ 90-109		3			5	1
VIQ 110-119	1	3	6			
VIQ 120-129			3			1
VIQ 130 en hoger				1	1	
Niet getest/onbekend			8			
Ander testmiddel (WISC V, WAIS IV, ADIT, NIO, NDT, SON, WNV, etc.)			23			
Totaal aantal leerlingen			104			

Van ruim driekwart van de leerlingen op het Axia College, locatie Utrechtseweg, zijn relatief 'recente' (niet ouder dan 5 jaar) intelligentiegegevens bekend (79%). Van 21% van de leerlingen is het onderzoek ouder dan 5 jaar, waardoor deze scores niet meer in bovenstaande tabel zijn overgenomen aangezien ze te sterk verouderd zijn.

Bij 73 leerlingen is hiervoor de WISC-III gebruikt (meest gangbare intelligentietest). Van de leerlingen bij wie een andere intelligentietest is gebruikt, gaat het vaak om een groepstest of een non-verbale test. Van de met de WISC-III onderzochte leerlingen presteert een overgrote meerderheid cognitief op een gemiddeld en bovengemiddeld niveau. Dit is passend bij de duidelijke meerderheid aan leerlingen die een mavo- en havo leerroute volgt. Bij een aanzienlijk deel van de leerlingen dat met de WISC-III is onderzocht, is sprake van een disharmonisch intelligentieprofiel op schaalniveau (een significant verschil tussen het verbale en performale functioneren), namelijk 34%. Bij een overgrote meerderheid (72%) gaat het hier om een verschil waarbij de verbale mogelijkheden van de leerling duidelijk beter zijn ontwikkeld dan de performale mogelijkheden. Aangezien het (theoretische) schoolprogramma voornamelijk een beroep doet op iemands verbale functioneren, kan een leerling op basis van een relatief hoog VIQ tot relatief goede prestaties komen. Het is echter tegelijkertijd belangrijk om deze leerlingen in hun totaliteit cognitief niet te overschatten vanwege hun verbaal sterke presentatie, omdat zij (o.a. afhankelijk van hoe groot het verschil is) visueel-ruimtelijk en praktisch vaak moeite hebben om tot plannen, organiseren en handelen te komen. Er is regelmatig sprake van problemen binnen de executieve functies van

deze leerlingen. Om die reden ondersteunt de Utrechtseweg leerlingen hierin door veel structuur en voorspelbaarheid te bieden in rooster en dagplanning, boeken kunnen zoveel mogelijk op school blijven en met leerlingen wordt stapsgewijs structuur aangebracht in meervoudige opdrachten. Daarnaast zijn er lessen studievastigheden, waarin 'leren leren' uitgebreid aan bod komt, worden er klassikale doelen op dit gebied gesteld en is er op dit gebied veel persoonlijke aandacht voor leerlingen die dit nodig hebben tijdens bijvoorbeeld de eerder genoemde studie-uren.

Bij 28% van de leerlingen met een disharmonisch intelligentieprofiel is er sprake van een verschil ten gunste van de performante vaardigheden. Wanneer leerlingen visueel-ruimtelijk significant beter zijn dan verbaal, is het juist belangrijk om deze leerlingen niet te onderschatten en ze zo goed mogelijk te ondersteunen in het onder woorden of op schrift te brengen van zaken.

Zoals de tabel weergeeft, functioneren twee leerlingen met een totaal IQ op een benedengemiddeld niveau; iets dat je niet meteen zou verwachten bij het aanbod aan onderwijsniveaus. Deze twee leerlingen zijn beiden eerstejaars leerlingen en afkomstig van dezelfde SBO-school. Op basis van o.a. hun intelligentie is nader onderzoek gedaan bij de school van herkomst naar het onderwijsniveau. Na een aanvullend gesprek op school met de intern begeleider van deze SBO-school is onderbouwd dat beide leerlingen zich nog aan het ontwikkelen zijn in het tot leren komen en volgens deze school nog 'groeierende' zijn in hun niveau. Zij zijn beide aangenomen op het Axia College met een 'verscherpt toezicht' op hun niveau in het eerste leerjaar. Zo nodig krijgen zij extra didactische begeleiding. Er is echter ook sprake van compenserende factoren die maken dat er vertrouwen is dat deze leerlingen het mavo-niveau voldoende aan zullen kunnen. Dit illustreert dat intelligentie een belangrijke voorspeller is voor schoolsucces, maar niet de enige.

Inmiddels wordt de WISC-III NL intelligentietest steeds meer vervangen door de WISC-V NL. In volgende analyses van de leerlingenpopulatie zal deze test een steeds prominentere plek in gaan nemen en zullen de WISC-III resultaten steeds minder worden geanalyseerd. Er zal dan ook een andere indeling van IQ-scores worden gebruikt, gekoppeld aan de WISC-V.

1.6 Leerstoornis

Een andere factor die belemmerend kan werken op school, is de aanwezigheid van een leerstoornis. Op de Utrechtseweg zijn er in oktober 2019 18 leerlingen met dyslexie. Daarnaast is er bij één leerling een taalontwikkelingsstoornis vastgesteld die eveneens dyslexie heeft. Ook is er één leerling met dyscalculie en één leerling met alleen een taalontwikkelingsstoornis (naast vanzelfsprekend zijn psychische problematiek; dit geldt voor allen). Ten tijde van de aanmelding van een leerling met een leerstoornis wordt er tijdens de intake besproken welke compenserende middelen ouders en leerling wenselijk vinden, bijvoorbeeld uit eerdere ervaring. Daarnaast worden de adviezen uit de dyslexieverklaring besproken.

Bij de aanpak van dyslexie zet de school indien nodig een aantal compenserende middelen in. Zo hebben leerlingen met dyslexie bijvoorbeeld het recht om langer door te werken bij toetsen, wordt lesstof of een toets indien wenselijk voorgelezen of worden toetsen vergroot of op een andere kleur papier aangeboden. Een dergelijk individueel aanbod wordt verwerkt in het OPP van de leerling en/of de evaluatie daarvan (E-OPP).

1.7 Conclusie

Er kan geconcludeerd worden dat de leerlingen die onderwijs volgen op het Axia College, locatie Utrechtseweg, vanuit zowel cognitieve als psychiatrische problematiek sterk

belemmerende factoren ervaren binnen hun onderwijsleerproces. Zij laten zowel internaliserend als externaliserend probleemgedrag zien en ervaren voornamelijk problemen gerelateerd aan een autisme spectrum stoornis en in tweede en derde plaats aandachts-/hyperactiviteitproblematiek en oppositionele gedragsproblematiek. De leerlingen zijn hoofdzakelijk gemiddeld tot bovengemiddeld intelligent. Een aanzienlijk deel van de leerlingen heeft een disharmonisch intelligentieprofiel, waarbij een relatief groot verschil wordt gesignaleerd tussen verbale en performale vaardigheden. Deze combinatie van factoren per leerling, maakt dat iedere leerling uniek is in zijn/haar specifieke onderwijsbehoeften.

Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken

In vorig hoofdstuk zijn met name de kindkenmerken beschreven die een bepaalde invloed kunnen hebben op het functioneren binnen de onderwijssetting. Omgevingskenmerken zijn echter van hetzelfde belang. Hoe deze kenmerken aanwezig zijn en welke invloed zij kunnen hebben op het presteren van een leerling op school, staat in dit hoofdstuk beschreven.

2.1 Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats

Ten opzichte van het totaal aantal leerlingen, komt iets minder dan de helft (45,4%) uit de stad Amersfoort. Dit is het overgrote deel. De overige leerlingen komen overwegend uit aangrenzende dorpen of uit Utrecht en omstreken (zie tabel 7). Bijna de helft (40,2%) van de leerlingen komt zelfstandig met de fiets naar school. Een klein deel van de leerlingen wordt door zijn ouders gebracht en gehaald (6,8%) en eveneens een relatief klein deel reist met openbaar vervoer (6,8%). Een krappe meerderheid (44,7%) komt met leerlingenvervoer, toegekend en ingezet door de gemeente. Dit wordt toegekend wanneer de leerling nog onvoldoende in staat wordt geacht om zelfstandig te reizen, of wanneer de verbinding met het openbaar vervoer dermate lastig is dat de school en de gemeente waar de leerling woont leerlingenvervoer een verantwoordere alternatief vinden. De reistijd van leerlingen wisselt sterk en is afhankelijk van bereikbaarheid en woonplaats. Op deze locatie komt een relatief groot aantal leerlingen met leerlingenvervoer. Oorzaken hierin liggen waarschijnlijk voornamelijk in de relatief jonge leeftijd van de leerlingen, gecombineerd met het gegeven dat de locatie vrij afgelegen ligt en de psychopathologie van de jongeren (veelal ASS), waardoor het voor veel ouders als risicovol wordt gezien om hun zoon of dochter al zelfstandig te laten reizen.

Tabel 7. Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats

Woonplaats	Aantal leerlingen	Percentage	Woonplaats	Aantal leerlingen	Percentage
Achterveld	1	0,8	IJsselstein	1	0,8
Amersfoort	60	45,4	Leusden	8	6,1
Amersfoort/Ede*	1	0,8	Maarn	2	1,5
Baarn	5	3,7	Nieuwegein	2	1,5
Bennekom	1	0,8	Nijkerk	2	1,5
Bilthoven	1	0,8	Scherpenzeel	1	0,8
Bunschoten	1	0,8	Soest	4	3
Cothen	1	0,8	Soesterberg	3	2,2
De Bilt	2	1,5	Stoutenburg	1	0,8
Den Dolder	1	0,8	Utrecht	4	3,0
Driebergen	1	0,8	Veenendaal	1	0,8
Ede	2	1,5	Werkhoven	1	0,8
Harderwijk	1	0,8	Wijk bij Duurstede	3	2,2
Hilversum	1	0,8	Woudenberg	3	2,2
Hoevelaken	4	3,0	Zeist	5	3,7
Hoogland	4	3,0			
Hooglanderveen	3	2,2	Totaal:	132	100%
Houten	1	0,8			

*Bij deze leerling is er sprake van co-ouderschap

2.2 Woonsituatie

Veruit de meeste leerlingen op Axia College Utrechtseweg wonen thuis bij hun ouder(s) (93,9%). Twee leerlingen wonen bij hun opa en/of oma, twee leerlingen wonen doordeweeks op een leefgroep en vier leerlingen wonen in een gezinshuis. Van de 124 leerlingen die bij hun ouder(s) wonen, is er bij 62,9% van de gezinnen sprake van een 'intact' gezin, waarbij de biologische ouders bij elkaar zijn. Bij 35,6% van de leerlingen is sprake van ouders die uit elkaar zijn. Hierbij is opvallend dat grofweg de helft van de kinderen van wie de ouders niet meer bij elkaar zijn, weinig tot geen contact heeft met de andere ouder dan degene bij wie het kind woont (51,1%). Twee leerlingen zien beide ouders niet meer. Bij de andere leerlingen zijn wel beide ouders in beeld, ofwel via omgangsregelingen ofwel via co-ouderschap. Bij twee leerlingen is er sprake van een eenoudergezin: de andere ouder is overleden.

Tabel 8a. Woonsituatie van de leerlingen, oktober 2019

Woonsituatie	Aantal	Percentage
Bij ouder(s)	124	93,9
Pleegouders (incl. opa/oma)	2	1,5
Crisisopvang (tijdelijk)	0	0
Internaat/leefgroep	2	1,5
Gezinshuis	4	3
Jeugdzorg plus	0	0
Totaal		100%

Tabel 8b. Gezinssituatie van de thuiswonende leerlingen, oktober 2018

Gezinssituatie	Aantal	Percentage
Ouders wonend bij elkaar	83	62,9
Eenoudergezin (ouder overleden)	2	1,5
Ouders uit elkaar/gescheiden	47	35,6
- (nagenoeg) volledig bij 1 ouder wonend	24	51,1
- Voornamelijk bij moeder, omgangsregeling met vader	11	23,4
- Co-ouderschap	10	21,3
- Geen contact met beide ouders	2	4,3
Totaal		100% 100%

2.2 Betrokkenheid van hulpverlening

In totaal heeft ongeveer een derde van de leerlingenpopulatie op de onderbouwlocatie (34,1%) actieve betrokkenheid van hulpverlening (medicatie-toezicht niet meegerekend). De grote meerderheid van de leerlingen op het Axia College locatie Utrechtseweg heeft geen actuele, actieve betrokkenheid van het wijkteam en hulp vanuit een gedwongen kader is een uitzondering. Als er hulpverlening betrokken is, is dit voornamelijk betrokkenheid vanuit GGZ. Het gaat dan vaak om farmacotherapie/medicatie-toezicht, individuele therapie (bijvoorbeeld CGT, PMT of creatieve therapie) al dan niet gecombineerd met ouderbegeleiding, systeemtherapie of intensieve begeleiding thuis. Soms is er sprake van deeltijdtherapie. Bij andere hulpverleningsinstanties dan GGZ kan men bijvoorbeeld denken aan AB het Spectrum (ambulante begeleiding bij ASS-problematiek) of andere vormen van coaching. Dit wordt geïndiceerd door het wijkteam. Bij de meerderheid van de leerlingen is geen hulpverlening betrokken op het moment dat zij onderwijs volgen aan deze vestiging van het Axia College.

Gezien het feit dat vrijwel alle leerlingen psychodiagnostisch onderzocht zijn in het verleden, heeft nagenoeg iedereen een hulpverleningsgeschiedenis.

Tabel 9. Betrokken jeugdzorg, oktober 2019

Jeugdzorg	Aantal	Percentage
Centrum Jeugd & Gezin	1	0,8
Wijkteam (actieve rol)	3	2,3
Hulp vanuit verplicht kader (SAVE team; JR, OTS, voorgdij)	5	3,8
Niet van toepassing	123	93,2
Totaal	132	100%

Tabel 10 Betrokken hulpverlening, oktober 2019

Betrokken instanties	Aantal	Percentage
Behandeling GGZ*	18	13,6
Ambulante behandeling overige instanties	12	9,1
Combinatie GGZ en overige ambulante behandeling*	6	4,5
Niet van toepassing	96	72,7
Totaal	132	100%

*medicatie-toezicht niet inbegrepen

Bij 8 leerlingen is leerplicht actief betrokken in oktober 2019. De reden hiervoor is meestal een geschiedenis van verzuim op de school van herkomst die zich al dan niet voortzet op het VSO, vanwege een beperkte belastbaarheid in verband met psychische problematiek. Met alle betrokken partijen, inclusief leerplicht, wordt bij deze leerlingen gekeken wat zij wel aankunnen en hoe het onderwijsprogramma van deze leerlingen zo spoedig mogelijk opgebouwd kan worden naar een volledig programma. Een enkele keer is er sprake van herhaaldelijk ongeoorloofd verzuim en wordt om die reden leerplicht ingeschakeld.

Tabel 11. Lopende contacten met leerplicht, oktober 2019

Leerplicht	Aantal	Percentage
Lopende contacten	8	6,1
Niet van toepassing	124	93,9
Totaal	132	100 %

2.3 Conclusie

Hoewel nagenoeg alle leerlingen van het Axia College, locatie Utrechtseweg in het verleden psychodiagnostisch onderzocht zijn, is er bij een derde nog sprake van actuele hulpverlening in de vorm van behandeling of coaching/begeleiding. Bij de behandeling worden doorgaans zowel leerling als ouders betrokken. Behandeling vanuit GGZ is de meest voorkomende vorm van hulpverlening op de Utrechtseweg. Slechts een klein deel maakt gebruik van overige vormen van hulpverlening en bij vijf leerlingen is er sprake vanuit een gedwongen kader (OTS en Voogdij). Bij 6,1% van de leerlingen heeft leerplicht een actieve rol; vooral als

gesprekspartner die de belastbaarheid van de leerling monitort. Bij de meerderheid van de leerlingen is momenteel geen hulpverlening of leerplicht betrokken.

Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale opbrengsten

3.1 SCOL, ingevuld door de mentor

De mate van sociale competentie wordt in kaart gebracht middels de Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL). De SCOL is een leerlingvolgsysteem dat twee keer per jaar wordt ingevuld (najaar en voorjaar) door de mentor, over de individuele leerling. De SCOL bestaat uit 26 vragen die telkens concreet sociaal competent gedrag beschrijven. De vragen zijn ondergebracht in acht categorieën van sociaal gedrag; omgaan met ruzie, ervaringen delen, aardig doen, jezelf presenteren, samenwerken, keuze maken, een taak uitvoeren en opkomen voor jezelf. De vragen worden beantwoord op een vijf-puntschaal, lopend van nooit (1) tot vaak (5). De gehanteerde standaard voor de SCOL ligt op 3,0 en het streefniveau dat wordt beoogd te behalen in de examenklassen is 3.5. Op de onderbouwlocatie aan de Utrechtseweg is dit laatste vanzelfsprekend niet van toepassing.

In onderstaande tabel staan de sociaal emotionele opbrengsten uiteengezet over het schooljaar 2018-2019. Zichtbaar is de mediaan van de groep, zoals beoordeeld door de mentor, verdeeld over twee metingen en verdeeld over de SCOL categorieën.

Tabel 12 Analyse van sociale opbrengsten per klas, verdeeld over twee meetmomenten, ingevuld door de mentor.

SCOL	Ervaringen delen		Aardig doen		Jezelf presenteren		Omgaan met ruzie		Opkomen voor jezelf		Keuzes maken		Taak uitvoeren		Samenwerken	
	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ
1 M/H/V A	3.7	3.3	3.5	3.0	3.3	3.0	3.0	3.7	3.5	3.8	3.7	3.7	4.3	4.0	3.3	3.7
1 M/H/V B	3.7	3.7	3.3	3.3	3.3	3.7	3.3	3.0	3.5	3.8	3.7	3.7	3.5	3.8	3.7	3.7
1 M/H/V C	2.3	2.3	2.8	2.5	2.7	2.7	3.0	3.0	2.8	2.5	3.3	3.0	4.0	3.8	4.0	3.7
1 M/H/V D	3.3	4.0	3.5	3.7	3.7	3.3	4.0	3.5	3.8	3.7	3.7	3.7	3.8	3.5	3.3	3.7
2 M/H A	3.0	3.7	3.0	3.3	3.0	3.3	2.7	3.3	3.0	3.3	3.0	3.7	3.3	3.8	3.0	3.3
2 M/H B	4.3	3.7	4.0	3.8	4.0	3.7	3.0	3.3	3.3	3.5	3.3	3.3	3.0	2.8	3.7	3.3
2 M/H C	3.3	4.0	3.5	4.3	3.0	3.7	3.3	4.0	3.0	3.5	3.7	3.7	3.3	3.8	3.3	4.0
2 H/V D	2.3	3.3	2.8	2.8	2.7	3.3	3.0	3.3	3.3	3.8	3.7	4.0	3.3	3.5	3.3	3.7
2 H/V E	3.3	3.3	3.5	3.3	3.0	2.3	3.3	3.3	3.5	3.0	3.3	3.7	4.0	3.5	3.7	3.3

N.B. Leerlingen uit de parallelklas zijn meegenomen in de klas passend bij hun leerjaar en niveau.

Bovenstaande gegevens moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. De betrouwbaarheid van de vergelijking kan negatief beïnvloed worden door factoren als wisselende groepssamenstelling, wisseling van mentor en subjectiviteit. In het geval van de onderbouwlocatie hebben twee van de vier eerstejaarsgroepen (1A en 1D) mentorwisselingen doorgemaakt gedurende het schooljaar, waardoor de najaars- en voorjaarsmeting verricht is door twee verschillende personen in dezelfde klas. Dit vermindert de betrouwbaarheid van de vergelijking tussen de scores aanzienlijk. In de tweedejaars groepen heeft er gedurende het schooljaar in één klas een mentorwisseling plaatsgevonden (2A) en is een andere mentor een aantal weken afwezig geweest door ziekte (2D, waarbij een vervangend mentor is ingezet), waardoor eveneens de twee metingen binnen de klassen door verschillende personen zijn ingevuld.

Inhoudelijk kan gesteld worden dat op basis van bovenstaande gegevens, de leerlingen op de onderbouwlocatie mavo/havo/vwo op het Axia College door hun mentor op veruit de meeste gebieden gemiddeld competent of hoger worden beoordeeld (groen in de tabel). Op een aantal gebieden is door de mentor het vaakst een benedengemiddelde score gescoord t.a.v. hun leerlingen (oranje in de tabel). Opvallend is dat in klas 1C de mentor haar leerlingen overwegend benedengemiddeld competent heeft beoordeeld, terwijl in de andere klassen (op 2D na, in mindere mate) duidelijk positievere beoordelingen hebben plaatsgevonden. Klas 1C heeft zich vorig schooljaar onderscheiden van de andere klassen, doordat er relatief veel leerlingen met forse angst- en leerproblemen in deze klas zaten, mogelijk meer dan in andere klassen. Dit kan betekenen dat zij daadwerkelijk minder competent gescoord zijn op de gebieden gemeten door de SCOL dan de andere klassen, omdat dit ook het geval is. Het kan ook zijn dat deze mentor een strengere beoordeling heeft gehanteerd dan de overige docenten. Dit zal worden uitgezocht. Op andere domeinen wordt door de mentor deze klas echter het vaakst relatief sterk, namelijk bovengemiddeld, beoordeeld (een taak uitvoeren en samenwerken).

De twee klassen waarbij het meest benedengemiddeld gescoord wordt, doen dat vooral op de domeinen 'ervaringen delen', 'aardig doen' en 'jezelf presenteren'. Aan de hand van de twee verschillende doelgroepen leerlingen uit deze klassen, lijkt hier geen eenduidige verklaring voor te geven te zijn. Hoewel mentoren hun leerlingen het vaakst 'gemiddeld' beoordelen op de meeste domeinen, wordt er naast 'benedengemiddeld' ook 'bovengemiddeld gescoord'. Wanneer gekeken wordt naar de domeinen waarbij hier sprake van is, is te zien dat ook dit erg wisselend is. Wanneer gekeken wordt naar de onderwijsbehoeften per klas, is te zien dat de klassen die volgens de mentor bovengemiddeld scoren op 'een taak uitvoeren' en 'samenwerken' klassen zijn waar leerlingen zich overwegend internaliserend uiten en de klassen die relatief hoog scoren op 'ervaringen delen' klassen zijn met leerlingen die zich overwegend externaliserend uiten.

Wanneer op inhoud gekeken wordt naar de vergelijking tussen de scores van de voor- en najaarsmeting wordt gezien dat de klassen per competentiegebied in de voor- en najaarsmeting grofweg gelijke scores behalen, met hier en daar een uitzondering. Dit kan betekenen dat leerlingen op de gemeten gebieden vrijwel gelijk blijven in hun ontwikkeling of mentoren kunnen bij de tweede meting met een kritischer oog naar de leerlingen kijken dan bij de eerste meting. Een factor die tenslotte van evident belang is, is het sociaal 'aangepaste' gedrag dat leerlingen in de eerste maanden van het schooljaar nog kunnen laten zien, zeker bij de start op een nieuwe school. Dit kan de eerste meting ook positiever kleuren. In de ervaring met de doelgroep aan de Utrechtseweg, is dit een niet te onderschatten factor.

3.2 SCOL, ingevuld door de leerling

De leerlingen hebben ook de SCOL ingevuld, in het najaar en in het voorjaar. Ook voor de leerlingen geldt dat ze 26 vragen beantwoorden, verdeeld over de acht categorieën. Een verschil is dat de leerlingen de SCOL invullen middels een drie-puntschaal (bijna nooit, soms, bijna altijd). Groepsresultaten per categorie worden in het SCOL-programma niet weergegeven; wel schoolresultaten en totaalscores per groep. Het schooljaar 2018-2019 is het gemiddelde van de gehele school, op alle categorieën gecombineerd, bij beide metingen ongeveer 2.4 (zie onderstaande tabel, overgenomen uit het SCOL-programma) op de eerder genoemde driepuntschaal. Dit betekent dat leerlingen zich op basis van de leerlingSCOL gemiddeld genomen voldoende competent lijken te voelen op Axia College Utrechtseweg, maar tegelijkertijd dat hun competentiebeleving gedurende de twee metingen vrijwel gelijk lijkt te blijven. Wanneer de gemiddelde totaalscore per groep vergeleken wordt met het schoolgemiddelde wordt gezien dat er nog wel duidelijk verschil zit hoe en hoe sterk groepen afwijken van het schoolgemiddelde. Opvallend is dat bij de najaarsmeting binnen het eerste leerjaar de 2 groepen met relatief meer externaliserende leerlingen (1B en 1D) het sterkst negatief afwijken van het schoolgemiddelde; zij lijken zich dus relatief minder competent te voelen dan de andere klassen. Dit is des te meer opvallend, omdat bij het tweede leerjaar, de groepen met externaliserende leerlingen (2A en 2D) zich juist sterk positief onderscheiden t.o.v. het gemiddelde. Het is interessant te onderzoeken welke factoren hieraan ten grondslag liggen. Opvallend is ook dat scores per groep in de voorjaarsmeting per klas veel minder sterk afwijken van het schoolgemiddelde dan bij de najaarsmeting.

Ook bij de resultaten van de leerlingSCOL moet rekening gehouden worden met de factoren die de betrouwbaarheid van deze vergelijking kunnen beïnvloeden (wisseling groepsamenstelling, een eerste meting met nog enigszins 'aangepast' gedrag, etc.).

Tabel 13 Schooloverzicht leerlingSCOL najaarsmeting 2018-2019

Schooloverzicht Groepen LeerlingSCOL			
Schooljaar: 2018-2019, Afname: 1 Najaar			
Groepen			
Groep	Aantal leerlingen	Gemiddelde totaalscore	Vershil t.o.v. schoolgemiddelde
1A (leerjaar S)	10	64,6	0,3
1B (leerjaar S)	11	62,2	-2,1
1C (leerjaar S)	10	63,9	-0,4
1D (leerjaar S)	10	61,8	-2,5
2A (leerjaar S)	11	66,3	1,9
2B (leerjaar S)	9	64,2	-0,1
2C (leerjaar S)	12	63,8	-0,6
2D (leerjaar S)	8	67,3	2,9
2E (leerjaar S)	10	65,7	1,4
TOTAAL	91	64,3	

Gemiddelde score school: 2,38

Tabel 14 Schooloverzicht leerlingSCOL voorjaarsmeting 2018-2019

Groepen

Groep	Aantal leerlingen	Gemiddelde totaalscore	Vershil t.o.v. schoolgemiddelde
1A (leerjaar S)	12	66,6	1,6
1B (leerjaar S)	11	65,6	0,7
1C (leerjaar S)	12	65,5	0,5
1D (leerjaar S)	13	60,2	-4,8
2A (leerjaar S)	12	65,8	0,8
2B (leerjaar S)	11	64,6	-0,3
2C (leerjaar S)	12	66,8	1,9
2D (leerjaar S)	10	63,4	-1,6
2E (leerjaar S)	11	66,3	1,3
TOTAAL	104	64,9	

Gemiddelde score school: 2,41

3.3 Conclusie

Op basis van de sociale opbrengsten van het schooljaar 2018-2019 wordt zichtbaar dat de mentoren hun leerlingen op de meeste gebieden (in vergelijking met andere leerlingen binnen het VSO-klimaat) als voldoende competent beschouwen op de onderbouwlocatie van het Axia College. Tegelijkertijd zijn er vanzelfsprekend nog meerdere gebieden die door de mentor bij leerlingen als aandachtspunten worden gezien (verschillend per klas en onderwijsbehoefte). De leerlingen worden op deze gebieden door de mentor nog 'benedengemiddeld' gescoord. Als gekeken wordt naar de verschillende leerjaren, zijn er nog geen eenduidige aandachtspunten zichtbaar. Bij één van de internaliserende groepen kampen leerlingen naast hun psychopathologie in meerdere mate met leerproblematiek en leerstoornissen. Dit kan hun competentiebeleving, in dit geval zoals beoordeeld door de mentor, omlaag brengen. Dit was vorig schooljaar ook het geval. Het in kaart brengen van deze gegevens levert op dat er patronen ontstaan en in vergelijkbare groepen mogelijk nog meer aandacht moet uitgaan naar de competentiebeleving van leerlingen dan nu al het geval is. Dit kan bijvoorbeeld in mentorlessen, maar ook in de vorm van een extra training of op individueel niveau onder begeleiding van de orthopedagoog op school.

Wanneer gekeken wordt naar de competentiebeleving van de leerlingen zelf, is er op dit moment helaas geen uitsplitsing van categorie mogelijk. De totaalscore van het schoolgemiddelde geeft echter bij beide metingen aan dat leerlingen zich op basis van dit meetinstrument bij beide metingen gemiddeld genomen voldoende competent lijken te voelen. Bij de najaarsmeting lag een grotere spreiding per groep t.o.v. het schoolgemiddelde dan bij de voorjaarsmeting.

Bij de interpretatie van de SCOL-data dient rekening te worden gehouden met factoren die de betrouwbaarheid van de resultaten negatief kunnen beïnvloeden. Gegevens dienen daarom met voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens

4.1 Instroom gegevens schooljaar 2018-2019

Zoals in tabel 13 weergegeven, zijn er in schooljaar 2018-2019 in totaal 61 leerlingen ingestroomd bij Axia College locatie Utrechtseweg. De overgrote meerderheid aan nieuwe

leerlingen (90,2%) begon aan het begin van het schooljaar (augustus) en 9,8% is tussentijds ingestroomd. De instroom vond zoveel mogelijk plaats volgens vastgestelde instroommomenten maar gedurende het schooljaar is hier een aantal keer beredeneerd van afgeweken als de omstandigheden hierom vroegen; op die momenten zijn leerlingen tussendoor gestart. Er zijn relatief weinig leerlingen na augustus ingestroomd, omdat bij de meeste klassen geen of slechts nog een enkel plekje beschikbaar was vanaf het begin van het schooljaar.

Tabel 13. Instroom van leerlingen, 2018-2019, per maand

Maand	Instroom leerlingen	Percentage
Augustus (ingeschreven op 1-8)	55	90,2
September	0	0
Oktober	2	3,3
November	1	1,6
December	0	0
Januari	1	1,6
Februari	0	0
Maart	1	1,6
April	1	1,6
Mei	0	0
Juni	0	0
Juli	0	0
Totaal	61	100 %

Wanneer de instroom van leerlingen wordt uitgesplitst naar de verschillende klassen (tabel 14), zien we logischerwijs dat de meeste instroom te zien is in leerjaar 1. Hier gaat het om 'onderinstroom' vanuit de basisschool. In het tweede leerjaar zien we wat meer instroom in 2 mavo-havo dan in 2 havo-vwo. Dit is een trend die we al langer zien binnen het Axia College en daarvoor binnen Mulock Houwer; vooral vanuit 2 mavo is de instroom vanuit regulier VO relatief groot.

Tabel 14. Instroom van leerlingen, 2018-2019, uitgesplitst naar klassen.

Klas	Instroom leerlingen	Percentage
1 mavo/havo/vwo	49	80,3
2 mavo/havo	9	14,8
2 havo/vwo	3	4,9
Totaal	61	100%

4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2018-2019

Wanneer er gekeken wordt naar de uitstroomgegevens in schooljaar 2018-2019 (tabel 15) valt op dat er 10 leerlingen in totaal zijn uitgestroomd. Acht leerlingen zijn gedurende of aan het eind van het schooljaar uitgestroomd naar een andere VSO-school. De redenen hiervoor zijn divers: twee leerlingen zijn verhuisd, twee leerlingen met een beperkte belastbaarheid bleken meer te profiteren van een aanpak waar gebruik gemaakt wordt van individueel onderwijs (IVIO), twee leerlingen moesten afstromen naar een VSO-school met een lager niveau, één leerling is verhuisd naar een driemilieuvoorziening waar hij onderwijs krijgt in een besloten

setting en tenslotte was er één leerling waarvan er een zodanig verschil in visie was tussen school en ouders op het perspectief van deze leerling dat besloten is tot een schoolwisseling. Twee leerlingen zijn uitgestroomd naar het reguliere voortgezet onderwijs.

Tenslotte zijn er 18 leerlingen ‘uitgestroomd’ richting de bovenbouwlocatie van het Axia College, omdat zij aan het eind van het schooljaar bevorderd zijn naar het derde leerjaar. Omdat er echter wordt gewerkt met 1 administratiesysteem voor de drie locaties en het aanmeldpunt, blijven leerlingen die de overgang maken naar de bovenbouwlocatie ingeschreven staan en worden zij niet officieel als uitstroom gerekend.

Tabel 15. Uitstroom van leerlingen, schooljaar 2018-2019 naar type onderwijs en niveau.

Uitstroom	Aantal leerlingen 2018-2019		Percentage
Overig VSO	7		70,0
Regulier VO	2		20,0
Driemilieuvoorziening (inclusief VSO)	1		10,0
Totaal	10		100%

4.3 Conclusie

In schooljaar 2018-2019 heeft de meeste instroom logischerwijs aan het begin van het schooljaar en in het eerste leerjaar plaatsgevonden. Dit omdat de eerstejaars leerlingen in september aan hun opleiding begonnen, waardoor de vier eerstejaarsklassen volledig gevuld zijn met nieuw ingestroomde leerlingen (op enkele doublures na).

Gedurende het schooljaar zijn er nog enkele leerlingen tussentijds ingestroomd, voor zover er plekken beschikbaar waren. Wanneer gekeken wordt naar de uitstroom, wordt gezien dat er in schooljaar 2018-2019 (buiten de verwachte uitstroom naar de bovenbouwlocatie Liendertseweg) tien leerlingen zijn uitgestroomd, waarvan ongeveer de helft tussentijds en de andere helft aan het einde van het schooljaar.

Locatie Liendertseweg

Voorwoord

De onderwijsinspectie heeft in het voorjaar van 2019 een onderzoek uitgevoerd op de Liendertseweg naar aanleiding van signalen van ouders en van het bestuur. Volgens het bestuur was er sprake van zeer zwakke onderwijskwaliteit. Dit beeld is tijdens het onderzoek van de inspectie bevestigd: “het onderwijs vertoonde ernstige tekortkomingen in het onderwijsleerproces, de onderwijsresultaten en de kwaliteitszorg. Er is door de inspectie geconcludeerd dat de kwaliteit van het onderwijs op de Liendertseweg zeer zwak was. Door een combinatie van diverse factoren (veel nieuwe leraren, een stijging van het aantal leerlingen met verschillende soorten gedragsproblemen en gebrekkige sturing op hoe leraren het onderwijs aan deze leerlingen moeten vormgeven), is dit schooljaar het onderwijs op verschillende gebieden hard achteruit gegaan. Daarnaast zijn er veel leraren vertrokken, waardoor het onderwijsaanbod niet waargemaakt kon worden. Dit leidde tot veel lesuitval en ongelukkige roosters, waardoor de lesweken voor de leerlingen onvoorspelbaar en onrustig verliepen.”

In het schooljaar 2019-2020 is er gestart met een herstelopdracht. De uitwerking hiervan is terug te lezen in het verbeterplan.

Bij het lezen van deze analyse is het van belang rekening te houden met de hierboven beschreven bevindingen van de onderwijsinspectie.

Hoofdstuk 1. Analyse van de kindkenmerken

De leerlingen die in oktober 2019 ingeschreven staan op het Axia College, locatie Liendertseweg, zijn in de leeftijd van 13 tot en met 19 jaar. Zij volgen onderwijs op mavo niveau, havo niveau of vwo niveau. Voor de analyse wordt de leerlingpopulatie beschreven zoals die op 1 oktober 2019 aanwezig is op deze locatie. Er wordt gebruik gemaakt van twee datasets. Allereerst de data van oktober 2019. Dit betreft een totaal van 122 leerlingen. Daarnaast worden over het schooljaar 2018-2019 de in- en uitstroomgegevens beschreven. In dit hoofdstuk is de leerlingenpopulatie geanalyseerd op diverse kindkenmerken.

1.1 Leerlingen uitgesplitst naar sekse en leeftijd

Van de 122 leerlingen zijn 92 (75%) jongens en 30 (25%) meisjes. Er is dus een overgrote meerderheid aan jongens op deze locatie. Een sterke meerderheid aan jongens binnen het (V)SO wordt landelijk teruggezien. De leerlingen variëren in leeftijd van 13 tot en met 19 jaar (zie tabel 1). De meerderheid van de populatie is in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar.

Tabel 1. Leerlingen uitgesplitst naar leeftijd oktober 2019

Leeftijd	Aantal	Percentages
13 jaar	1	0,8%
14 jaar	12	9,8%
15 jaar	32	26,2%
16 jaar	36	29,6%
17 jaar	27	22,1%
18 jaar	9	7,4%
19 jaar	5	4,1%
Totaal	122	100%

1.2 Leerlingen per leerjaar en klas

In tabel 2 is een momentopname uiteengezet van het aantal leerlingen per leerjaar en klas. Er is dit schooljaar een aantal wijzigingen doorgevoerd die betrekking hebben op de klassenindeling en het onderwijsaanbod. Zo is er besloten geen klassikale vwo-route meer te gaan aanbieden. De leerlingen die vorig schooljaar in vwo 4 zaten worden in staat gesteld hun vwo diploma nog te halen op de locatie. In de toekomst geldt, dat voor leerlingen die na de havo ook het vwo aan kunnen, er gewerkt wordt aan een arrangement voor 5 en 6 vwo in samenwerking met reguliere VO scholen. Leerlingen kunnen deze laatste twee jaar op een reguliere VO school doorlopen. Daarnaast is er dit schooljaar voor gekozen om de havo 3 klassen onderwijs te laten volgen op de onderbouwlocatie, de Utrechtseweg. De groepsgrootte is bovendien teruggebracht van 15-20 leerlingen naar 12 leerlingen om zo een betere ondersteuning te kunnen bieden.

De klassenindeling op het Axia College, locatie Liendertseweg, kenmerkt zich verder door een aantal zaken. Deze worden hieronder beschreven.

Indeling klassen

Dit schooljaar is het aantal aangeboden profielen verminderd. In de mavo (vmbo-tl) leerroute kan er nu gekozen worden uit Economie, Zorg & Welzijn 1 en Zorg & Welzijn 2. Voor de havo en het vwo bestaan er de profielen Economie & Maatschappij, Natuur & Gezondheid en Natuur & Techniek. In de T3 klassen is de indeling van de leerlingen gemaakt op het door hen gekozen profiel. Deze leerlingen volgen met hun gehele klas alle vakken gezamenlijk.

In de T4, H4 en H5 klassen hebben de leerlingen soms nog eerder gekozen profielen die afwijken van de huidige profielen. Hierdoor kan de samenstelling van deze klassen per vak wisselen.

De parallelklas

De parallelklas is een extra aanbod, waar leerlingen onderwijs volgen die om verschillende redenen nog niet in staat zijn deel te nemen aan het onderwijs in de reguliere VSO-klas. Dit zijn leerlingen die door sociaal-emotionele of gedragsmatige problematiek worden belemmerd in het volgen van onderwijs, en die daarom extra begeleiding nodig hebben. Dit in overleg met de CvB, ouders, mentor en desbetreffende leerling. Deze leerlingen blijven in een vast lokaal, hebben een individueel programma en worden begeleid door één vaste parallelklasdocent en de mentor. Dit schooljaar richt de parallelklas zich voornamelijk op de internaliserende leerlingen. Voor alle leerlingen is een op-maat traject gemaakt, en afhankelijk van hun eigen leerdoelen wordt gekeken wanneer ze weer terug kunnen stromen naar hun reguliere stamgroep. Het maximale leerlingaantal in de parallelklas is 10. Vanwege hun individuele traject zijn echter nooit alle leerlingen tegelijkertijd in de klas.

Groepsgrootte

Op het Axia College locatie Liendertseweg wisselt de instroom van leerlingen elk jaar sterk per leerjaar en niveau. In het schooljaar 2019-2020 blijkt dat een aantal groepen vol of bijna vol zit. Er wordt gestreefd naar een maximale groepsgrootte van 12 leerlingen. Doordat de groepsgrootte in de jaren hiervoor groter was (15-20 leerlingen) of doordat leerlingen onverwacht niet slaagden voor het (her) examen, kan het zijn dat in bepaalde klassen (T4B, H4C, V5) dit aantal nog overschreden wordt.

Vakdocentenstructuur

Op de bovenbouwlocatie krijgen leerlingen te maken met een volledige vakdocentenstructuur, met docent- en lokaalwisselingen. Leerlingen die tussentijds instromen zijn dit veelal gewend vanuit hun oude school. Voor leerlingen van de onderbouwlocatie is dit soms een omschakeling, ondanks dat ze hier op voorbereid worden. Alle klassen hebben een duo mentoraat. Hierdoor zijn de lijnen met de leerlingen en de ouders kort. Alle klassen beginnen en eindigen de dag met een contactmoment met hun mentor. Zo kan er vooruitgeblikt worden op wat komen gaat en kunnen de leerlingen voorbereid worden op de dag. Ook de terugblik op wat al goed ging is een positief moment. Daarnaast hebben alle klassen een begeleidingsuur met een mentor. Dit uur heeft met name als doel 'verbindend' te zijn tussen het aanbod van vakken, 'verdiepend' op vaardigheden, als mede 'verrijkend' op het eigen kunnen en de toekomst van de leerlingen.

De bovenbouwlocatie telt sinds de start van het schooljaar eveneens vijf pedagogische mentoren. Zij hebben de ruimte om een traject op maat aan te bieden voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, of kortdurende aanvullende begeleiding en zorg te geven.

Tabel 2. Aantal leerlingen per klas, oktober 2019

Klas	Aantal leerlingen	Percentages
H4a (havo)	11 (waarvan 1 leerling in parallelklas, 1 leerling krijgt thuisonderwijs, en 1 leerling thuisonderwijs en dagbesteding)	9,0%
H4b (havo)	10	8,3%
H4c (havo)	16 (2 leerlingen in parallelklas)	13,1%
H5a (havo)	12 (1 leerling volgt onderwijs via Skype)	9,8%
H5b (havo)	10	8,3%
T3a (mavo)	9	7,4%
T3b (mavo)	7	5,7%
T3c (mavo)	9	7,4%
T4a (mavo)	12	9,8%
T4b (mavo)	13	10,6%
V5 (vwo)	13	10,6%
Totaal	122	100%

1.3 Psychodiagnostisch beeld en kenmerkend probleemgedrag

Een groot deel van de leerlingen heeft vanuit het verleden een classificatie (97%). In onderstaande tabel (3) zijn de DSM 4 classificaties weergegeven, zoals deze in de onderzoeken zijn vastgesteld. Inmiddels is de DSM 5 leidend, maar in de meeste onderzoeksverslagen wordt de DSM 4 nog gebruikt als classificatiesysteem. Voor de overige 3% van de leerlingen geldt dat er geen onderzoek is gedaan, een onderzoek nog loopt, of dat het geheel onbekend is of er onderzoek is gedaan. Over het algemeen geldt bij de leerlingen die (nog) niet onderzocht zijn, in de regel dat de aanpak die de school inzet naar aanleiding van de problematiek die deze leerlingen laten zien, voldoende effect heeft. Er is doorgaans wel sprake van een vermoeden van psychiatrische problemen, maar deze roept bij de school en ouders niet dusdanige vragen op dat een psychodiagnostisch onderzoek noodzakelijk is. Wanneer de aanpak van de school echter onvoldoende effect heeft en de school ervaart (enige mate van) handelingsverlegenheid in het achterhalen van specifieke onderwijsbehoeften en de in te

zetten aanpak hierbij, kan het zo zijn dat wij ouders stimuleren tot het laten uitvoeren van een diagnostisch onderzoek bij een externe instantie (GGZ). In die gevallen wordt de schoolinformatie ook betrokken bij het onderzoek, door deze aan te leveren aan de betreffende instelling die de diagnostiek uitvoert. Dit is in andere gevallen (wanneer het onderzoek in het verleden gedaan is of buiten ons medeweten om) soms niet het geval, wat mogelijk een vertekend beeld kan geven in de gestelde diagnoses.

Uit de onderstaande tabel blijkt het zeer diverse karakter van de problematiek van de leerlingen van het Axia College, locatie Liendertseweg. De meest gestelde classificatie is PDD-NOS / ASS en daarnaast komt Asperger en ADHD veelvuldig voor. Daarnaast valt op dat er naar aanleiding van onderzoek geregeld meerdere classificaties worden vastgesteld (co-morbiditeit). Dit geeft een indicatie van de ernst en complexiteit van het probleemgedrag dat leerlingen kunnen laten zien binnen de schoolsetting van het Axia College.

Tabel 3. Leerlingen uitgesplitst naar DSM-IV classificaties, oktober 2019

Voorkomende DSM-IV classificaties:	Aantal leerlingen oktober 2019
Enkelvoudige classificaties	
Autismespectrumstoornis (ASS/PDD-NOS)	37
PDD-NOS type McDD	1
Syndroom van Asperger	9
Gedragsstoornis NAO	1
Sociale angststoornis	1
Aandachtstekortstoornis, onoplettendheid type (ADD)	1
Aandachtstekortstoornis met hyperactiviteit (ADHD)	10
Dysthymie/Dysthyme stoornis	2
Depressieve stoornis	1
Bipolaire stoornis	1
Co-morbiditeit	
ADHD en Ticstoornis	1
ADHD en Syndroom van Asperger	4
ADHD en PDD-NOS/ASS	23
ADHD en MCDD	2
ADHD en ODD	7
ADD en ODD	1
ADD en PDD-NOS/ASS	1
ADD en Asperger	2
ADD en Depressieve stoornis	1
ADD, ASS en OCD	1
Reactieve hechtingsstoornis en ADHD en PTSS	1
Reactieve hechtingsstoornis en PTSS	1
Reactieve hechtingsstoornis en ADHD	1
PDD-NOS/ASS en Dysthyme stoornis	1
Asperger, ADHD en ODD	1
Asperger en sociale angststoornis	1
Gedragsstoornis NAO en Dysthyme stoornis	1
ASS en depressieve stemmingsstoornis	1

Depressieve stoornis, en PDD-NOS/ASS	1
Gegeneraliseerde angststoornis, paniekstoornis met agorafobie	1
(Co-morbiditeit met) medische problematiek, gediagnosticeerd via DSM-IV of V	
PDD-NOS/ASS met een coördinatie ontwikkelingsstoornis (DCD)	1
Totaal aantal leerlingen met een (of meer) DSM IV-classificatie(s)	118
Wel psychodiagnostisch onderzocht, geen classificatie	0
Wel psychodiagnostisch onderzocht, classificatie onbekend	3
Totaal aantal psychodiagnostisch onderzochte leerlingen	121
Niet psychodiagnostisch onderzocht	1
Totaal	122

Uit deze tabel kan worden opgemaakt dat er op detailniveau relatief zeer veel verschillende classificaties en combinaties van classificaties gesteld zijn bij de leerlingen. Voordat dit verder geanalyseerd wordt, wordt in tabel 4 eerst een meer globale indeling gemaakt van de problematiek, zodat een duidelijker beeld ontstaat van welke soorten psychopathologie vaak en minder vaak voorkomen bij de leerlingen. In deze tabel wordt de frequentie weergegeven van welke classificaties bij leerlingen van de Liendertseweg zijn gesteld, co-morbiditeit inbegrepen en exclusief medische aandoeningen.

Tabel 4. Globaal overzicht aard psychiatrische problematiek van leerlingen

Aard psychopathologie	Frequentie bijbehorende classificatie gesteld in aantal keer
Autismespectrum	66
AD(H)D	57
Angst	3
Dwangstoornissen	1
Stemmingsproblematiek	8
ODD/Gedragsstoornis	11
Hechtingsproblematiek	3

Op basis van beide tabellen kan gesteld worden dat er hoofdzakelijk autismespectrum (ASS)-gerelateerde classificaties zijn gesteld. Daarnaast zijn er relatief veel leerlingen met aandachtstekortstoornissen (al dan niet in combinatie met hyperactiviteit) en op de derde plaats staan leerlingen met oppositionele dan wel gedragsproblematiek. Er is veelvuldig sprake van co-morbiditeit; dit indiceert de ernst en complexiteit van het probleemgedrag dat leerlingen kunnen laten zien binnen de schoolsetting van de Liendertseweg. Er komen veelvuldig classificaties voor van zowel internaliserende als externaliserende aard.

1.4 Medicatie

In 2019 gebruikt ongeveer 32% van de leerlingen medicatie (zie tabel 5), voor zover dit bekend is bij school. Veel voorkomende medicatie valt onder de noemer ‘psychostimulantia’ (ritalin, concerta, methylfenidaat), dat wordt gebruikt tegen aandachtsproblemen en hyperactiviteit. Deze medicatie kan als bijwerking inslaapproblemen veroorzaken, met als gevolg dat veel van de leerlingen tevens melatonine innemen voor het slapen gaan. Ander gebruikte medicatie wordt ‘atypische antipsychotica’ genoemd (zoals risperdal, risperidon en abilify) tegen psychische problematiek. Er is geen inventarisatie gemaakt van de verdeling van het type medicatie.

Tabel 5. Medicatiegebruik onder leerlingen oktober 2019

Medicatiegebruik	Aantal	Percentages
Wel	39	32%
Niet	62	51%
onbekend	21	17%
Totaal	122	100%

1.5 Intelligentieniveau en leervermogen

Het Axia College, locatie Liendertseweg is een bovenbouwlocatie voor leerlingen van mavo, havo en vwo. Dit betekent dat leerlingen cognitief in staat moeten worden geacht deze programma's aan te kunnen. Intelligentiegegevens vormen hierbij een belangrijke voorspeller. Met betrekking tot de intelligentie geven landelijke normen aan dat een leerling minimaal een gemiddeld IQ (91-110) moet hebben om te kunnen slagen voor een mavo-traject en een intelligentie tussen ongeveer 100 en 115 om een havo-traject succesvol te kunnen doorlopen. Het vwo is in principe geschikt voor leerlingen met een IQ hoger dan 115. Om die reden wordt als 'vuistregel' gehanteerd dat een leerling een geschat minimaal IQ dient te hebben van ongeveer 90.

Naast het IQ zijn er nog andere indicatoren die van belang zijn voor het te stellen uitstroomperspectief en de te volgen leerroute. Hierbij kan gedacht worden aan informatie op het gebied van leerachterstanden, didactische prestaties (bijv. CITO-toetsen en rapportcijfers), informatie m.b.t. executieve functies en de belemmerende invloed van aanwezige leerstoornissen en sociaal-emotionele/psychiatrische problematiek. Wanneer een leerling wordt aangemeld, beschikt het Axia College over dergelijke informatie. Dit wordt, in combinatie met de intelligentiegegevens (wanneer deze aanwezig zijn), gebruikt in de onderbouwing van de leerroute en het uitstroomperspectief in het OPP (ontwikkelingsperspectief plan). Het is mogelijk dat leerlingen vanuit het reguliere onderwijs zonder IQ-gegevens instromen op het Axia College. De orthopedagoog van de school kan in dergelijke gevallen een intelligentieonderzoek uitvoeren wanneer dit relevant lijkt te zijn voor het onderwijsleerproces. Om naast IQ en de methode-gebonden toetsen meer informatie te verkrijgen over de cognitieve mogelijkheden van een leerling, wordt ook de CITO afgenomen (in april bij de derdejaarsleerlingen).

Van minder dan de helft van de leerlingen op het Axia College, locatie Liendertseweg, zijn recente (niet ouder dan 5 jaar) intelligentiegegevens bekend (45%). Van 46% van de leerlingen is het onderzoek ouder dan 5 jaar, waardoor deze scores niet meer in onderstaande tabel zijn overgenomen aangezien ze te sterk verouderd zijn.

Uit onderstaande tabel (6) is af te lezen dat 40 leerlingen onderzocht zijn met de WISC-III (meest gangbare intelligentietest). Van de leerlingen bij wie een andere intelligentietest is gebruikt, gaat het vaak om een groepstest of een non-verbale test. Van de met de WISC-III onderzochte leerlingen presteert een overgrote meerderheid cognitief op een gemiddeld en bovengemiddeld niveau. Dit is passend bij de duidelijke meerderheid aan leerlingen die een mavo- en havo leerroute volgt.

Er wordt alleen een uitspraak gedaan over de leerlingen die onderzocht zijn met de WISC-III intelligentietest, omdat de overige tests andere definities hanteren dan ‘verbaal’, ‘performaal’ en ‘totaal IQ’ en het te ver voert om ze individueel te bespreken.

Belangrijk om te vermelden is dat in 2019 38% (middels de WISC-III) onderzochte leerlingen een disharmonisch intelligentieprofiel op schaalniveau heeft. Dit betekent dat er een significant verschil bestaat tussen het talige (verbale) en visueel-ruimtelijke (performale) vermogen van de leerling, waardoor het totaal-IQ met voorzichtigheid moet worden geïnterpreteerd. Al deze leerlingen met een disharmonisch intelligentieprofiel zijn verbaal sterker dan performaal (zie tabel 6). Een zogenaamd ‘discrepant intelligentieprofiel’ vormt een belemmerende factor binnen de onderwijsleersituatie. Zo hebben leerlingen bij wie het verbale IQ significant hoger ligt dan het performale, in de regel plannings- en organisatieproblemen en veel moeite met ruimtelijk inzicht. Zij vinden het moeilijk om verbale kennis om te zetten in handelen en worden in de regel cognitief overschat; men spreekt hen aan op het niveau van hun talige vermogen. Andersom worden leerlingen met een hoger performaal IQ juist cognitief onderschat; zij ervaren vaak veel moeite met zaken die een beroep doen op bijvoorbeeld woordenschat, maar hebben wel degelijk visueel-ruimtelijk inzicht. Dit vraagt een andere manier van ondersteuning door docenten, bijvoorbeeld een instructie met visueel materiaal. Bij de leerlingen waarbij er sprake is van een disharmonisch profiel, zijn specifieke onderwijsbehoeften opgenomen in het OPP.

Tabel 6. Intelligentiegegevens van de leerlingen onderzocht met WISC-III, oktober 2019

IQ-gegevens:	Aantal leerlingen					
TIQ 70-79 (moeilijk lerend niveau)	-					
TIQ 80-89 (benedengemiddeld niveau)	1					
TIQ 90-109 (gemiddeld niveau)	5					
TIQ 110-119 (bovengemiddeld niveau)	11					
TIQ 120-129 (begaafd niveau)	2					
TIQ 130 en hoger (zeer begaafd niveau)	1					
TIQ niet weergegeven	3					
Geen scores berekend (onvolledige test)	2					
Aantal leerlingen met een disharmonisch profiel	15					
Totaal aantal met WISC-III onderzochte leerlingen	40					
Indien disharmonisch, hieronder de niveauweergave van de schalen:						
	PIQ 70-79	PIQ 80-89	PIQ 90-109	PIQ 110-119	PIQ 120-129	PIQ 130 en hoger
VIQ 70-79						
VIQ 80-89						
VIQ 90-109	2	1				
VIQ 110-119	3		5			
VIQ 120-129			2			

VIQ 130 en hoger		1	1		
Niet getest/onbekend		11			
Ander testmiddel (WISC V, WAIS IV, ADIT, NIO, NDT, SON, WNV, etc.)		14			
Totaal aantal leerlingen		65			

Inmiddels wordt de WISC-III NL intelligentietest steeds meer vervangen door de WISC-V NL. In volgende analyses van de leerlingenpopulatie zal deze test een steeds prominentere plek in gaan nemen en zullen de WISC-III resultaten steeds minder worden geanalyseerd. Er zal dan ook een andere indeling van IQ-scores worden gebruikt, gekoppeld aan de WISC-V.

1.6 Leerstoornis

Een andere factor die zeer belemmerend kan werken op school, is de aanwezigheid van een leerstoornis. Per 1 oktober zijn er op het Axia College, locatie Liendertseweg 16 leerlingen met dyslexie. Bij 1 leerling is er sprake van een non-verbale leerstoornis (NLD). Bij geen enkele leerling is er op dat moment de officiële classificatie dyscalculie vastgesteld (zie tabel 7). Als een leerling met een leerstoornis wordt aangemeld, wordt tijdens de intake uitgebreid besproken welke compenserende middelen ouders en leerling wenselijk vinden, bijvoorbeeld uit eerdere ervaring. Daarnaast worden de adviezen uit de dyslexieverklaring besproken. In de aanpak van dyslexie zet de school zo nodig een aantal compenserende middelen in. Aangezien veel leerlingen een stoornis in het autisme spectrum hebben, wat bekend staat als een informatieverwerkingsstoornis, wordt er voor alle leerlingen rekening gehouden met extra tijd voor examens en toetsen. Hier wordt rekening mee gehouden bij het opstellen van toetsen en de ingeplande tijd in toetsweken. Voor sommige leerlingen met dyslexie komt hier nog extra tijd bovenop in de reguliere lessen, maar deze dubbele verlenging is niet mogelijk voor het examen.

Kenmerkend voor de leerling populatie op het Axia College, is dat meer leerlingen dan de genoemde leerlingen met leerstoornissen problemen ervaren op het gebied van leren door opgelopen leerachterstanden vanuit het verleden. Ook neuropsychologische beperkingen kunnen onderliggend zijn aan de leerproblemen. Extra ondersteuning wordt geboden, en omschreven in het OPP. Dit kan variëren van extra begeleiding in de les tot begeleiding en één op één coaching buiten de lessituatie om (intern of extern aangeboden).

Tabel 7. Leerstoornissen

Leerstoornis	Aantallen	Percentages
NLD	1	0,8%
Dyslexie	16	13,1%
Dyscalculie	0	0%
Geen vastgestelde leerstoornis	105	86,1%
Totaal	122	100%

1.7 Conclusie

Al met al kan geconcludeerd worden dat de leerlingen die onderwijs volgen op het Axia College, locatie Liendertseweg, vanuit zowel intelligentie- als psychiatrische problematiek sterk belemmerende factoren kunnen ervaren binnen hun onderwijsleerproces. Hierbij is kenmerkend dat de problematiek zeer uiteenlopend en divers is. Een aanzienlijk deel van de

leerlingen heeft een disharmonisch intelligentieprofiel, waarbij een relatief groot verschil wordt gesignaleerd tussen verbale en performale vaardigheden. Ook leerproblemen komen voor. Deze combinatie van factoren per leerling, maakt dat iedere leerling uniek is in zijn/haar specifieke onderwijsbehoeften. Waar het kan, wordt een gemeenschappelijke gedragsaanpak gehanteerd zoals voortkomend uit groepsbesprekingen. Waar nodig worden voor deze leerling specifieke onderwijsbehoeften omschreven in het Ontwikkelingsperspectief Plan (OPP), zodat voor iedere leerling zo goed mogelijke ondersteuning op maat kan worden gerealiseerd.

In dit hoofdstuk zijn met name de kindkenmerken beschreven die een bepaalde invloed kunnen hebben op het functioneren binnen de onderwijssetting. Omgevingskenmerken zijn echter van hetzelfde belang. Hoe deze kenmerken aanwezig zijn en welke invloed zij kunnen hebben op het presteren van een leerling op school, wordt in het volgende hoofdstuk beschreven.

Hoofdstuk 2. Analyse van omgevingskenmerken

In het vorige hoofdstuk zijn met name de kindkenmerken beschreven die een bepaalde invloed kunnen hebben op het functioneren binnen de onderwijssetting. Omgevingskenmerken zijn echter van hetzelfde belang. Hoe deze kenmerken aanwezig zijn en welke invloed zij kunnen hebben op het presteren van een leerling op school, staat in dit hoofdstuk beschreven.

2.1 Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats

Ten opzichte van het totaal aantal leerlingen, komt iets meer dan éénderde uit de stad Amersfoort (38,5%). De overige leerlingen komen overwegend uit aangrenzende gemeenten. Uit de gegevens in tabel 8 kan worden herleid dat het grootste gedeelte van de leerlingen (zelfstandig) met de fiets of met de bus naar school komt. Wanneer zij verder weg wonen (regio Utrecht e.o.) komen zij voornamelijk met de trein. Een klein percentage leerlingen (naar schatting 10%) komt met leerlingenvervoer. Dit wordt ingezet wanneer de leerling nog onvoldoende in staat wordt geacht om zelfstandig te reizen, of wanneer de verbinding met het openbaar vervoer dermate lastig is dat de school en de gemeente waar de leerling woont leerlingenvervoer een verantwoordere alternatief vinden. De reistijd van leerlingen wisselt sterk en wordt slechts ten dele bepaald door de woonplaats. Bereikbaarheid speelt immers ook een rol.

Tabel 8. Leerlingen uitgesplitst naar woonplaats oktober 2019

Woonplaats	Aantal leerlingen	Percentage	Woonplaats	Aantal leerlingen	Percentage
Amersfoort	47	38,5%	Barneveld	1	0,8%
Leusden	9	7,4%	Bosch en Duin	1	0,8%
Hoogland	8	6,6%	Bilthoven	1	0,8%
Utrecht	8	6,6%	De Meern	1	0,8%
Woudenberg	5	4,2%	Den Dolder	1	0,8%
Zeist	5	4,2%	Doorn	1	0,8%
Baarn	3	2,5%	Houten	1	0,8%
Hilversum	3	2,5%	Huizen	1	0,8%
Hooglanderveen	3	2,5%	IJsselstein	1	0,8%
Soest	3	2,5%	Leersum	1	0,8%
Soesterberg	3	2,5%	Lelystad	1	0,8%
Bunschoten	2	1,6%	Odijk	1	0,8%
Culemborg	2	1,6%	Veenendaal	1	0,8%
Hoevelaken	2	1,6%	Wijk bij Duurstede	1	0,8%
Nijkerk	2	1,6%	Woerden	1	0,8%
Achterveld	1	0,8%	Geheim	1	0,8%
			Totaal	122	100%

2.2 Woonsituatie

Het overgrote deel van de leerlingen op het Axia College, locatie Liendertseweg woont thuis bij zijn of haar ouder(s) (97,5%). 3 Leerlingen wonen op een woongroep (zie tabel 9).

Van de 119 leerlingen die thuis wonen, is er bij 54,6% van de gezinnen sprake van een 'intact' gezin, waarbij de biologisch ouders nog bij elkaar zijn. Bij de andere 45,4% is er sprake van een 1-ouder gezin, samengesteld gezin of co-ouderschap. Bij een aantal leerlingen geldt dat de andere ouder geheel niet meer in beeld is.

Bij tabel 10 moet opgemerkt worden dat de woonsituaties van sommige van de leerlingen aan veranderingen onderhevig zijn. We zien bij leerlingen met complexe problematiek dat er in de thuissituatie ook sprake kan zijn van onrust. Een al dan niet vrijwillige uithuisplaatsing kan dan volgen. Redenen voor een uithuisplaatsing houden veelal verband met een zorgelijke thuissituatie of dusdanige complexe problematiek dat de thuissituatie niet de meest ondersteunende woonplek is. De school speelt hierin een signalerende rol en rapporteert zorgen over leerlingen richting de betrokken hulpverleners.

Tabel 9. Woonsituatie van de leerlingen, oktober 2019

Woonsituatie	Aantal	Percentage
Gezaghebbende ouder(s)	119	97,5%
Pleegouders	0	0%
Internaat/groep	3	2,5%
Totaal	122	100%

Tabel 10. Situatie van ouders van de thuiswonende leerlingen, oktober 2019

Gezinsituatie	Aantal	Percentage
Ouders wonend bij elkaar	65	54,6%
Eenoudergezin	10	8,4%
Samengesteld gezin of ouders gescheiden en co-ouderschap	44	37,0%
Totaal	119	100%

2.2 Betrokkenheid van hulpverlening vanuit vrijwillig of verplicht kader

In tabel 11 is uiteengezet vanuit welk kader hulpverlening bij de leerlingen is betrokken. Bij ongeveer 22% van de leerlingen is het wijkteam actief betrokken. Sinds januari 2015 zijn er wijkteams in de gemeente Amersfoort, waar altijd de eerste hulpvraag vanuit een gezin of individu wordt neergelegd. De benaming voor dit type hulpverlening kan wisselen per gemeente. Ook termen als "lokaal team" en "buurtteam" komen voorbij, maar de functie en verantwoordelijkheid is veelal hetzelfde. Zoals bekend bij school hebben op 1 oktober 3,3% van de leerlingen een actieve betrokkenheid van hulp vanuit een verplicht kader (Jeugdbescherming of Jeugdreclassering). Dit is een gedwongen maatregel die de rechter kan opleggen als vrijwillige hulp onvoldoende werkt.

Zoals tabel 11 weergeeft, is er een groot aantal leerlingen waar geen jeugdzorg bij betrokken is. Hierbij is het belangrijk te vermelden dat dit geldt voor de peildatum van 1 oktober 2019. Bijna alle leerlingen hebben wel betrokkenheid van jeugdzorg gehad in het verleden. Hulpverlening wordt vaak na enige tijd afgesloten, waarbij er slechts sporadisch evaluatiegesprekken zijn of er een snelle terugkeer naar dezelfde hulpverlenende instantie mogelijk is als dit nodig blijkt. Tot slot kan het ook nog zo zijn dat ouders zelf via de huisarts of met eigen middelen hulp organiseren voor hun kind.

Tabel 11. Betrokken jeugdzorg, oktober 2019

Jeugdzorg	Aantal	Percentage
Centrum Jeugd & Gezin	1	0,8%
Wijkteam (actieve rol)	27	22,1%
Hulp vanuit verplicht kader (SAVE team; JR, OTS, voorgdij)	4	3,3%
Niet van toepassing	90	73,8%
Totaal	122	100%

In tabel 12 staat weergegeven dat ongeveer 26% van de leerlingen op het meetmoment in 2019 contact heeft met de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de leerling wonend is. Dit kan gaan om een eerste leerplichtmelding vanuit school (volgens het verzuimprotocol) en een schriftelijke waarschuwing, tot een intensief traject en een proces verbaal dat naar de rechter gaat.

Tabel 12. Lopende contacten met leerplicht, oktober 2019

Leerplicht	Aantal	Percentage
Lopende contacten	32	26,2%
Niet van toepassing	90	73,8%
Totaal	122	100%

2.3 Betrokkenheid van hulpverlenende instanties

Een gezin of jongere kan (vanuit het wijkteam of huisarts) verwezen worden naar de geestelijke gezondheidszorg of andere hulpverlenende instanties. In totaal heeft ongeveer 40% van de leerlingenpopulatie op de bovenbouwlocatie actieve betrokkenheid van hulpverlening (medicatie-toezicht niet meegerekend). Het kan hierbij gaan om regelmatige en lopende contacten tussen leerling en behandelaar. Veelal is hier sprake van cognitieve gedragstherapeutische interventies gericht op gedrag en/of sociaal emotioneel functioneren. Er is regelmatig sprake van een samenwerkingsrelatie tussen school en bijvoorbeeld GGZ Centraal. Tevens kan de hulp gericht zijn op ouders en de leerling, of de gehele gezinscontext. Hieronder wordt niet de betrokkenheid van het wijkteam verstaan, maar is er een instelling betrokken als De Waag, Timon, Altrecht o.i.d. Hierbij kan gedacht worden aan intensieve behandelprogramma's als FAST, MDFT, ACT.

Een gedeelte van de leerlingen dat individuele hulp ontvangt, krijgt deze hulp in de vorm van een coach of ambulante begeleider vanuit bijvoorbeeld AB 't Spectrum, SOVEE of particuliere coaches.

Bij de data uit tabel 13 is directe hulp vanuit het wijkteam of SAVE team, zoals in de vorige paragraaf beschreven, buiten beschouwing gelaten. Ook is er geen rekening gehouden met een combinatie van individuele, groepsgewijze of gezinsbegeleiding. De cijfers moeten met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden, omdat school niet altijd direct geïnformeerd wordt over de betrokken hulpverlening bij een leerling. Desondanks wordt als doel gesteld op het Axia College om zo goed mogelijk de contacten te onderhouden met de betrokken hulpverleners rondom een leerling. De mentor heeft als taak om op regelmatige basis te communiceren over de ontwikkelingen van een leerling op school. Ook bij het aanwenden van hulpverlening kan school een ondersteunende en voorlichtende rol spelen.

Tabel 13 Betrokken hulpverlening, oktober 2019

Hulpverlening	Aantal	Percentage
Behandeling GGZ*	27	22,1%
Ambulante behandeling overige instanties	15	12,3%
Combinatie GGZ en overige ambulante behandeling*	11	9,0%
Niet van toepassing	69	56,6
Totaal	122	100%

*medicatie-toezicht niet inbegrepen

2.4 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat er in de omgeving van de leerling verschillende risicofactoren zijn die het schoolse functioneren kunnen belemmeren. Er is sprake van wisselende woonsituaties en gezinssamenstellingen. Daarnaast zijn de leerlingen veelal bekend met hulpverlening (jeugdzorg, ggz, ambulante begeleiding e.d.). Ook de leerplichtambtenaar is een bekende partij voor een aantal leerlingen op het Axia College, locatie Liendertseweg. Deze hulpverlenende instanties vormen belangrijke ketenpartners. Voor school zijn de omgevingsfactoren rondom een leerling soms moeilijk om in positieve zin te beïnvloeden vanwege de hoeveelheid aan factoren en de complexiteit hiervan. Wel zien we het als onze taak om bij zorgen te allen tijde een signalerende rol te spelen richting ouders, verzorgers, hulpverlening, leerplicht, gemeente e.d. De ervaring leert dat de samenwerking met alle betrokkenen rondom een leerling soms moeizaam verloopt. Werkdruk van hulpverleners lijkt hoog te zijn en de taken en verantwoordelijkheden zijn niet altijd duidelijk en consistent, met als gevolg dat de leerlingen niet altijd de hulp krijgen die ze nodig hebben. Ondanks deze belemmeringen zien we het als onze taak als “speciale” school om te blijven rapporteren en signaleren, ronde tafel gesprekken te organiseren en waar nodig ketenpartners uit te nodigen en processen te evalueren.

Hoofdstuk 3. Analyse van de sociale competenties van de leerlingen

3.1 SCOL, ingevuld door de mentor

Twee keer per jaar wordt de mate van sociale competentie in kaart gebracht middels de Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL). De SCOL is een leerlingvolgsysteem dat wordt ingevuld (najaar en voorjaar) door de mentor, over de individuele leerling. De SCOL bestaat uit 26 vragen die telkens concreet sociaal competent gedrag beschrijven. De vragen zijn ondergebracht in acht categorieën van sociaal gedrag; omgaan met ruzie, ervaringen delen, aardig doen, jezelf presenteren, samenwerken, keuzes maken, een taak uitvoeren en opkomen voor jezelf. De vragen worden beantwoord op een vijf-puntschaal, lopend van nooit (1) tot vaak (5). De gehanteerde standaard voor de SCOL ligt op 3,0 en het streefniveau dat wordt beoogd te behalen in de examenklassen ligt op 3,5. De resultaten van de SCOL worden twee keer per jaar beschreven in de evaluatie van het ontwikkelingsperspectief plan en hier kunnen nieuwe onderwijsbehoeften uit volgen.

In tabel 14 staan de sociaal emotionele opbrengsten uiteengezet, over het schooljaar 2018-2019. Zichtbaar de mediaan van de groep, verdeeld over twee metingen en verdeeld over de SCOL categorieën.

Tabel 14. Resultaten van de SCOL schooljaar 2018-2019

SCOL	Ervaringen delen		Aardig doen		Jezelf presenteren		Omgaan met ruzie		Opkomen voor jezelf		Keuzes maken		Taak uitvoeren		Samenwerken	
	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ	NJ	VJ
H3A	3.7	3.7	3.5	3.8	3.0	3.3	2.7	3.3	3.0	3.5	3.3	3.3	3.0	3.3	3.3	3.3
H3B	3.3	3.7	3.8	3.0	3.3	3.3	3.3	3.0	4.0	3.8	3.7	3.3	3.3	3.0	3.7	3.0
H3C	3.3	3.0	3.5	3.0	3.3	3.0	3.0	3.0	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3
H4A	3.3	3.3	2.8	3.0	2.3	3.0	3.0	3.0	3.3	3.0	3.7	3.7	3.5	3.0	3.0	3.7
H4B	3.7	3.0	4.0	4.0	4.0	3.7	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	3.5	3.0	3.7	4.0
H5A																
H5B																
T3A	3.3	3.0	2.5	2.8	3.0	2.7	2.3	2.3	2.8	2.8	3.3	2.7	3.0	2.8	2.7	2.7
T3B	3.0	3.3	2.5	3.3	3.0	3.0	2.0	3.3	3.5	3.5	3.3	4.3	2.3	3.0	2.7	3.3

T4A																
T4B																
V4	3.0	3.3	3.8	4.0	3.0	3.3	3.0	3.3	3.0	3.0	3.7	3.3	3.8	2.8	3.7	3.7

Bovenstaande gegevens moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. De betrouwbaarheid van de vergelijking kan negatief beïnvloed worden door factoren als wisselende groepssamenstelling, wisseling van mentor en subjectiviteit.

Gedurende het schooljaar hebben de klassen T3B, H3A, H3B, H3C, en V4 mentorwisselingen doorgemaakt, waardoor de najaars- en voorjaarsmeting verricht is door twee verschillende personen in dezelfde klas. Dit vermindert de betrouwbaarheid van de vergelijking tussen de scores aanzienlijk. Door omstandigheden is voor de examenklassen afgelopen schooljaar geen SCOL ingevuld.

Inhoudelijk kan gesteld worden dat op basis van bovenstaande gegevens, de leerlingen op de bovenbouwlocatie mavo/havo/vwo van het Axia College door hun mentor op veruit de meeste gebieden gemiddeld competent of hoger worden beoordeeld (groen in de tabel).

Opvallend is dat in klas T3A de mentor zijn leerlingen overwegend benedengemiddeld competent (oranje in de tabel) heeft beoordeeld, terwijl in de andere klassen (op T3B na, in mindere mate) duidelijk positievere beoordelingen hebben plaatsgevonden. Wellicht hebben de mentoren van deze groep een strengere beoordeling gehanteerd voor hun leerlingen dan de overige groepen.

Wanneer op inhoud gekeken wordt naar de vergelijking tussen de scores van de voor- en najaarsmeting wordt gezien dat de klassen per competentiegebied in de voor- en najaarsmeting grofweg gelijke scores behalen, met hier en daar een uitzondering. Dit kan betekenen dat leerlingen op de gemeten gebieden vrijwel gelijk blijven in hun ontwikkeling of mentoren kunnen bij de tweede meting met een kritischer oog naar de leerlingen kijken dan bij de eerste meting. Een factor die tenslotte van evident belang is, is het sociaal 'aangepaste' gedrag dat leerlingen in de eerste maanden van het schooljaar nog kunnen laten zien, zeker bij de start op een nieuwe school. Dit kan de eerste meting ook positiever kleuren. Opvallend is dat de leerlingen in V4 enorm achteruit zijn gegaan op het onderdeel 'taak uitvoeren'. Dit kan te verklaren zijn door het feit dat er gedurende het jaar steeds meer van leerlingen werd gevraagd en verwacht en er wellicht soms sprake was van overvraging.

3.2 SCOL, ingevuld door de leerling

De leerlingen hebben ook de SCOL ingevuld, in het najaar en in het voorjaar. Ook voor de leerlingen geldt dat ze 26 vragen beantwoorden, verdeeld over de acht categorieën. Een verschil is dat de leerlingen de SCOL invullen middels een drie-puntschaal (bijna nooit, soms, bijna altijd). Groepsresultaten per categorie worden in het SCOL-programma niet weergegeven; wel schoolresultaten en totaalscores per groep. Het schooljaar 2018-2019 is het gemiddelde van de gehele school, op alle categorieën gecombineerd, bij beide metingen respectievelijk 2,35 en 2,46 (zie tabel 15 en 16, overgenomen uit het SCOL-programma) op de

eerder genoemde driepuntschaal. Dit betekent dat leerlingen zich op basis van de leerlingSCOL gemiddeld genomen voldoende competent lijken te voelen op Axia College Liendertseweg, gedurende het jaar gaat hun competentiebeleving met een fractie omhoog. Wanneer de gemiddelde totaalscore per groep vergeleken wordt met het schoolgemiddelde wordt gezien dat er nog wel duidelijk verschil zit hoe en hoe sterk groepen afwijken van het schoolgemiddelde. Opvallend is dat bij de najaarsmeting 4 groepen het sterkst negatief afwijken van het schoolgemiddelde; zij lijken zich dus relatief minder competent te voelen dan de andere klassen. In de najaarsmeting zijn dit zelfs 5 groepen geworden. Een verklaring hiervoor lijkt de onrustige fase waarin de locatie zich bevond.

Ook bij de resultaten van de leerlingSCOL moet rekening gehouden worden met de factoren die de betrouwbaarheid van deze vergelijking kunnen beïnvloeden (wisseling groepssamenstelling, een eerste meting met nog enigszins 'aangepast' gedrag, etc.).

Tabel 15. Schooloverzicht leerlingSCOL najaarsmeting 2018-2019

Schooloverzicht Groepen LeerlingSCOL			
Schooljaar: 2018-2019, Afname: 1 Najaar			
Groepen			
Groep	Aantal leerlingen	Gemiddelde totaalscore	Vershil t.o.v. schoolgemiddelde
H3A	14	67,3	3,7
H3B	11	62,0	-1,6
H3C	15	65,7	2,1
H4A	14	67,4	3,8
H4B	7	62,6	-1,0
T3A	10	64,8	1,2
T3B	12	56,1	-7,5
V4	10	60,1	-3,5
TOTAAL	93	63,6	

Gemiddelde score school: 2,35

Tabel 16. Schooloverzicht leerlingSCOL voorjaarsmeting 2018-2019

Schooloverzicht Groepen LeerlingSCOL

Schooljaar: 2018-2019, Afname: 2 Voorjaar

Groepen

Groep	Aantal leerlingen	Gemiddelde totaalscore	Vershil t.o.v. schoolgemiddelde
H3A	14	68,5	2,1
H3B	9	64,9	-1,5
H3C	14	66,1	-0,3
H4A	14	70,1	3,7
H4B	7	68,4	2,1
T3A	11	64,5	-1,8
T3B	8	60,6	-5,7
V4	13	65,3	-1,1
TOTAAL	90	66,4	

Gemiddelde score school: 2,46

3.3 Conclusie

Op basis van de sociale opbrengsten van het schooljaar 2018-2019 wordt zichtbaar dat de mentoren hun leerlingen op de meeste gebieden (in vergelijking met andere leerlingen binnen het VSO-klimaat) als voldoende competent beschouwen (85%) op de bovenbouwlocatie van het Axia College. Tegelijkertijd zijn er vanzelfsprekend nog meerdere gebieden die door de mentor bij leerlingen als aandachtspunten worden gezien dit is met name in de T3 klassen zichtbaar. De leerlingen worden op deze gebieden door de mentor nog 'benedengemiddeld' gescoord. Het in kaart brengen van deze gegevens levert op dat er patronen ontstaan en in vergelijkbare groepen mogelijk nog meer aandacht moet uitgaan naar de competentiebeleving van leerlingen dan nu al het geval is. Dit kan bijvoorbeeld in mentorlessen, maar ook in de vorm van een extra training of op individueel niveau onder begeleiding van de pedagogische mentor of de orthopedagoog op school.

Wanneer gekeken wordt naar de competentiebeleving van de leerlingen zelf, is er op dit moment helaas geen uitsplitsing van categorie mogelijk. De totaalscore van het schoolgemiddelde geeft echter bij beide metingen aan dat leerlingen zich op basis van dit meetinstrument bij beide metingen gemiddeld genomen voldoende competent lijken te voelen. Bovenstaand gegevens moeten echter met veel voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. Dit gezien het grote aantal mentorwisselingen, de onrust op de locatie en het feit dat sommige leerjaren in het geheel niet zijn ingevuld.

Hoofdstuk 4. Analyse van in- en uitstroomgegevens

4.1 Instroom gegevens schooljaar 2018-2019

In schooljaar 2018-2019 zijn er tussentijds in totaal 10 leerlingen ingestroomd op het Axia College, Liendertseweg. Dit zijn in verhouding niet zo veel leerlingen, dit komt omdat veel klassen aan de start van het schooljaar al vol waren. Het grootste deel van de leerlingen maakt een start op de Liendertseweg aan het begin van het schooljaar. Tevens is in de maanden september, oktober en mei een piek in de aanmeldingen (zie tabel 17). Voor het onderwijs betekent dit dat de groepen met enige regelmaat onderhevig zijn aan veranderende samenstellingen. Dit heeft gevolgen voor de groepsdynamica. Vanuit de fasen van groepsvorming (Tuckman), kan gesteld worden dat de groep regelmatig terugvalt in het stadium 'storming'. In deze fase proberen de leerlingen hun positie in de groep in te nemen. Dit leidt onvermijdelijk tot een strijd en gespannenheid. Hierdoor is er gekozen om zo veel mogelijk te werken met vijf vaste instroommomenten, die plaatsvinden na de schoolvakanties (herfst-, kerst-, voorjaar-, meivakantie en na Pasen). Indien noodzakelijk wordt er beredeneerd afgeweken van het instroommoment.

Tabel 17. Instroom van leerlingen, 2018-2019, per maand

Maand	Instroom leerlingen	Percentages
Augustus (per 01-08)	63	86,3%
september	2	2,7%
oktober	3	4,1%
november	0	0%
december	0	0%
januari	1	1,4%
februari	0	0%
maart	0	0%
april	1	1,4%
mei	3	4,1%
juni	0	0%
Totaal	73	100%

In tabel 18 staat beschreven in welke klassen de nieuw ingestroomde leerlingen starten. De leerlingen starten in het 3de of 4de leerjaar. Alle leerlingen hebben dus sowieso te maken met een schoolwisseling. Bij veel van de leerlingen is sprake van meerdere schoolwisselingen en een onderbroken schoolloopbaan. De leerkrachten dienen alert te zijn op eventuele hiaten in de leerontwikkeling en mogelijke achterstanden op zowel didactisch- als op sociaal emotioneel gebied.

Tabel 18. Instroom van leerlingen, het schooljaar 2018-2019 in de verschillende klassen.

Klas	Instroom leerlingen	Percentages
Mavo 3	21	28,8%
Mavo 4	1	1,4%
Havo 3	37	50,7%
Havo 4	11	15,1%
Vwo 4	3	4,1%
Totaal	73	100%

4.2 Uitstroomgegevens schooljaar 2018-2019

In het schooljaar 2018-2019 zijn in totaal 75 leerlingen uitgestroomd. Gezien het gegeven dat er in datzelfde schooljaar ook 73 leerlingen zijn ingestroomd, betekent dat, dat er in 2018-2019 een hoog verloop is geweest van leerlingen. In tabel 19 staat weergegeven waar de leerlingen naartoe zijn uitgestroomd. Een substantieel aantal leerlingen stroomt uit richting het middelbaar beroepsonderwijs. Daarnaast is er ook een redelijke doorstroom naar de VAVO en kiest een relatief groot deel van de leerlingen voor werk of een tussenjaar.

Tabel 19. Uitstroom van leerlingen, schooljaar 2018-2019, naar type onderwijs en niveau

Uitstroom	Aantal leerlingen 2018-2019	Percentages
MBO	30	40,0%
HBO	9	12,0%
VAVO	12	16,0%
Regulier VO	9	12,0%
Andere VSO	2	2,7%
Dagbesteding	2	2,7%
Anders (werk, tussenjaar)	11	14,6%
Totaal	75	100%

Op het gebied van de opbrengsten wordt in tabel 20 zichtbaar dat eind schooljaar 2018-2019 19 leerlingen een volledig mavo diploma en 21 leerlingen een volledig havo diploma hebben gehaald. Een aantal leerlingen heeft geen volledig diploma behaald maar wel een aantal certificaten. Deze leerlingen blijven soms binnen het VSO om het jaar daarop de overige certificaten te halen. Andere leerlingen stromen zonder diploma door naar een passende mbo opleiding of maken de overstap naar het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO) om daar de rest van de certificaten voor het volledige diploma te behalen.

Tabel 20. Examenresultaten schooljaar 2018-2019

Opleiding	Kandidaten	Diploma	Certificaten
vmbo-t	49	19	30
havo	44	21	23
Totaal	93	40	53

4.3 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat op het Axia College, locatie Liendertseweg er sprake was en is van veel tussentijdse in- en uitstroom van leerlingen. Dit betekent dat de groepsamenstellingen aan verandering onderhevig zijn, en dit kan een belemmerende invloed hebben op de groepsdynamica en de fase van presteren (Tuckman).

Algehele conclusie

1.1 Samenvatting analyse van de leerlingpopulatie

In deze analyse van de leerlingpopulatie is gebruik gemaakt van gegevens uit oktober 2019 (leeftijd, sekse, groepsindeling, diagnostiek, intelligentie, medicatie, woonsituatie, situatie ouders, betrokkenheid hulpverlening, leerplicht). Daarnaast is er data gebruikt uit het schooljaar 2018-2019 (instroom leerlingen, uitstroom leerlingen, SCOL).

De leerlingenpopulatie van het Axia College wordt gekenmerkt door overwegend jongens. Het merendeel van de leerlingen komt uit Amersfoort en omgeving en is tussen 13 en 16 jaar oud. Er zijn voornamelijk overeenkomsten in de voorkomende kindkenmerken op de verschillende locaties. Zo is de problematiek van de leerlingen uiteenlopend en divers, zowel van internaliserende als van externaliserende aard, en komen op alle locaties in grote mate problemen gerelateerd een autisme spectrum stoornis, aandachts-/hyperactiviteitsproblematiek en oppositionele gedragsproblematiek voor. Een aanzienlijk deel van de leerlingen heeft een disharmonisch intelligentieprofiel, waarbij een relatief groot verschil wordt gesignaleerd tussen verbale en performale vaardigheden (vaak ten gunste van de verbale vaardigheden).

Verschillen tussen de locaties zijn uiteraard de leeftijdsopbouw (jongere leerlingen bij de onderbouwlocaties) en het gemiddelde intelligentieniveau (hogere intelligentie bij hoger onderwijs niveau). Echter ook de omgevingskenmerken en de mate van betrokken hulpverlening verschillen onderling enigszins. Zo wordt er op de Utrechtseweg door meer leerlingen medicatie gebruikt dan op de andere locaties. Echter hebben de leerlingen van de Utrechtseweg over het algemeen minder contacten met de leerplichtambtenaar (in verband met ongeoorloofd schoolverzuim) dan de beide andere locaties en hebben de leerlingen van de Vondellaan meer contacten met gedwongen hulpverlening. Op alle 3 de locaties was er in het schooljaar 2018-2019 regelmatig sprake van tussentijdse in- en uitstroom.

Gekeken naar de leerlingpopulatieanalyse van 2018, kan er gezegd worden dat de leerlingpopulatie op het Axia College in oktober 2019 niet veel afweek van de leerlingpopulatie het jaar er voor. Er zijn uiteraard nuance verschillen, maar over het algemeen lijkt het Axia College veelal hetzelfde type leerling te bedienen.

1.2 Algemene onderwijsbehoeften leerlingpopulatie

Op basis van de huidige analyse van de leerlingpopulatie en de algemene kenmerken worden de volgende algemene onderwijsbehoeften van de leerlingen op het Axia College vastgesteld. Omdat de leerlingpopulatie vrijwel gelijk is gebleven zijn de onderwijsbehoeften ook gelijk aan die van het vorige jaar. In de groepsplannen worden de belangrijkste onderwijsbehoeften op dat moment vertaald naar de groep en in het OPP staan de specifieke onderwijsbehoeften vermeld voor het individu.

Orthopedagogische onderwijsbehoeften

De leerlingpopulatie van het Axia College heeft in het schooljaar 2019-2020 behoefte aan:

- Een gestructureerd basisklimaat, wat overzicht biedt aan leerlingen, zodat leerlingen weten waar ze aan toe zijn. Op het Axia College is dit terug te zien in een vast dagprogramma met vaste schooltijden, pauzetijden en roosters. Eventuele wijzigingen worden besproken in het vaste planningskwartier bij de start van de dag. Zo nodig worden situaties met leerlingen voorgestructureerd.

- Een mentor die toegankelijk en betrouwbaar is voor leerlingen; die zaken bespreekt, evalueert, signaleert en zo nodig actie onderneemt via de bestaande zorgstructuur.
- Docenten en overig personeel dat duidelijkheid biedt in de vorm van het aanbieden van grenzen en consequent handelen bij het vertonen van grensoverschrijdend gedrag, zodat leerlingen weten wat maatschappelijk aanvaardbaar gedrag is en tot 'hoever ze kunnen gaan'.
- Docenten die een positieve benadering hanteren, waarbinnen gewenst gedrag wordt bekrachtigd en beloond, om het vaak negatieve zelfbeeld van leerlingen positief te stimuleren.
- Een nauw contact tussen alle betrokken partijen (leerling, mentor, de thuissituatie en eventueel aanwezige hulpverlening), zodat men van elkaar op de hoogte is en een gemeenschappelijk doel nastreeft.
- Een schoolklimaat waarbinnen niet alleen gestreefd wordt naar gedragsbeheersing maar ook naar gedragsverandering.

Orthodidactische onderwijsbehoeften

De leerlingpopulatie van het Axia College heeft in het schooljaar 2019-2020 behoefte aan:

- Een zorgvuldige, beargumenteerde plaatsing in een leerroute waar zij naar vermogen kunnen presteren, rekening houdend met alle bevorderende en belemmerende factoren
- Een gestructureerd lesaanbod in een kleinschalige setting, via vaste plannings en een voorspelbare opbouw van de les via het Directe Instructiemodel, zodat leerlingen voorspelbaarheid en rust ervaren in de klas.
- Een instructie die is afgestemd op de capaciteiten van de leerling, zodat er maximaal van geprofiteerd wordt. Dit gebeurt aan de hand van een indeling in instructiegroepen via didactische groepsplannen.
- Docenten die oog voor de leerlingen houden en hun begeleiding afstemmen op de leerlingen bij wie het leren belemmerd wordt door een leerstoornis, zodat deze leerlingen naar vermogen kunnen presteren.
- Een positieve benadering, waarbij leerlingen worden gestimuleerd en geënthousiasmeerd, door complimenten te geven bij een gewenste werkhouding, aan te moedigen en leerlingen succeservaringen te laten opdoen. Dit levert een positieve bijdrage aan het competentiegevoel van leerlingen en verhoogt hun gevoel van eigenwaarde.
- Extra aandacht voor het LGO kerndoel 'Leren leren', zodat leerlingen vaardiger worden om uiteindelijk met succes zelfstandig een beroepsopleiding te kunnen volgen.

1.3 Specifieke onderwijsbehoeften leerlingpopulatie

Veel voorkomende gedragsuitingen van leerlingen

Iedere leerling is anders, ondanks zijn diagnose. Toch zijn er op basis van de veel voorkomende soorten psychopathologie overeenkomsten te trekken in de gedragsuitingen van leerlingen op het Axia College. Vanwege de hoge mate aan leerlingen met ASS-problematiek, hebben relatief veel leerlingen bovenmatig veel moeite met het aangaan en onderhouden van contacten. Ze hebben de neiging primair 'op zichzelf' te zijn en lopen veelvuldig tegen sociaal onbegrip aan. Deze leerlingen kunnen doorgaans moeilijk omgaan met veranderingen en zijn regelmatig rigide in hun denken, waardoor ze de neiging hebben vasthoudend en zelfbepalend te zijn. Wanneer iets onduidelijk of anders is, kunnen deze leerlingen dikwijls met frustratie, angst of verdriet reageren. Enkele leerlingen kunnen 'doorschieten' in emoties en een afwijkende belevingswereld hebben. Naast bovenstaande belemmerende factoren ten aanzien van het onderwijsleerproces van deze leerlingen, zijn er ook bevorderende factoren te noemen die voor veel leerlingen met ASS-problematiek gelden. Zo wordt op het Axia College gezien dat deze leerlingen vaak leergierig zijn en daarmee gemotiveerd zijn om kennis te vergaren, vriendelijk in de omgang en secuur dan wel perfectionistisch zijn. De leerlingen met ASS profiteren doorgaans van een kleinschalige, gestructureerde, veilige, rustige en voorspelbare omgeving. Onderliggend of bijkomend wordt op het Axia College bij deze leerlingen regelmatig angst gezien (al dan niet gediagnosticeerd), somberheid of AD(H)D als comorbide stoornis.

Wanneer het gaat om leerlingen met een aandachtstekortstoornis, komen zowel leerlingen voor met het onoplettendheidstype van ADHD (ADD) als het gecombineerde type. Dit houdt in dat er relatief veel leerlingen zijn die veel moeite hebben met concentratie op hun schoolwerk, snel afgeleid zijn, hierdoor onvoldoende tot leren komen en ook anderen hierin negatief kunnen beïnvloeden. Leerlingen kunnen sterk impulsief dan wel hyperactief gedrag laten zien, waardoor zij erg storend kunnen zijn in de les en voor zichzelf. Zij profiteren eveneens van veel structuur, persoonlijke aandacht, compenserende maatregelen om de aandachtregulatie te bevorderen en van duidelijkheid en controle. Aan de andere kant vormt het 'spontane karakter' van leerlingen met ADHD, die bijvoorbeeld vaak veel humor hebben en voor zichzelf opkomen, een bevorderende factor voor hun onderwijsleerproces. Ook bij leerlingen met ODD/gedrags- en hechtingproblematiek zijn deze bevorderende factoren vaak aanwezig. Hier spelen echter een van nature wantrouwende houding, opstandigheid en boosheid ook een belangrijke rol en vooral de manier van uiten hierin. Deze leerlingen kunnen erg zelfbepalend, tegendraads en verbaal dan wel fysiek agressief zijn. Zij hebben behoefte aan duidelijke kaders, grenzen en consequent handelen. Daarbinnen profiteren ook zij, net als iedereen, van het 'gezien worden' door docenten en het zoveel mogelijk opdoen van succeservaringen en het volgen van uitdagend onderwijs.

Omgaan met onderwijsbehoeften: algemeen, per klas en individueel

Op het Axia College wordt vanuit een algemene positieve, stimulerende benadering een klimaat aangeboden dat gericht is op het bieden van structuur, duidelijkheid en veiligheid. Hiertoe zijn algemene afspraken/schoolregels opgesteld en bestaat er een duidelijk 'achterwachtbeleid'. Ongeoorloofd verzuim wordt bestreden in nauwe samenwerking met leerplicht en de jeugdarts. Sinds schooljaar 2017-2018 wordt Positive Behavior Support (PBS) in de gehele school geïntegreerd, om bovenstaande aanpak nog te versterken en meer visueel te maken. Het doel hiervan is om extra te investeren in een duurzame, veilige omgeving, die

vriendelijk is voor leerlingen en schoolmedewerkers en die bevordert dat leerlingen zich sociaal gedragen en zo goed mogelijk presteren.

Vanuit het algemene schoolklimaat wordt in de groepsplannen de vakoverstijgende groepsaankpak beschreven per klas, gebaseerd op groepsdoelen. Wanneer een leerling een specifieke individuele aankpak nodig heeft, wordt door de docent gedifferentieerd op individueel niveau. Dit staat beschreven in het OPP van de leerling of de evaluatie daarvan. Deze documenten worden besproken met ouders en leerling, zodat doelen in overeenstemming zijn opgesteld en een leerling bewust is van zijn eigen kwaliteiten en leerpunten. Individuele begeleiding van leerlingen door de orthopedagoog of zorgcoördinator is ook mogelijk.

Op het moment dat structureel probleemgedrag van een leerling handelingsverlegenheid oproept bij een docent, wordt via een Professionele Momenten- (PM-)structuur een leerling besproken binnen het collegiale overleg (PM2), de CvB van de locatie (PM3), het Groot CvB van het Axia College (PM 4; alle drie de CvB's van de verschillende locaties) en/of met externe partners (hulpverlening, leerplicht). In overleg met ouders wordt vervolgens een stappenplan opgesteld m.b.t. de interventies die worden ingezet.

Concluderend kan gesteld worden dat het basisklimaat van het Axia College kleinschalig is en primair gericht is op het bieden van structuur, duidelijkheid en veiligheid. Bij de indeling van de leerlingen in klassen wordt rekening gehouden met een zo goed mogelijke clustering van specifieke onderwijsbehoeften, zowel op didactisch als pedagogisch gebied. Dit maakt naast het basisklimaat dat geldt in de gehele school, een groepsaankpak mogelijk die beschreven staat in groepsplannen. Aan de specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen die niet zijn opgenomen in de groepsplannen, wordt tegemoetgekomen door te differentiëren op individueel niveau. Gespecialiseerde docenten met 'een hart voor de leerlingen' binnen dit type onderwijs, streven hierdoor naar een positieve ontwikkeling voor alle leerlingen op vakinhoudelijk en vakoverstijgend gebied. Zij worden zoveel mogelijk in hun kracht gezet door de heersende PM-cultuur en worden waar nodig begeleid door leden van de CvB en ander onderwijsondersteunend personeel.